[redacted] urtea; 1'g. zenbakia
1929'ko Garagarrilla'ren 9'an
Donostia, Garibai, 28.
Ufuizkiña 12508.

¿.....?

EUSKAL-EGUNKARIA

BIDAYEN ITUNDUBA
Arpideak: urteko 30 pezeta
Sei illabeteko 16 »
Iru illabeteko 9 »
Atseřiya urteko 45 »

Eziña egiña?...

(Ni, alegia: EGUNKARIA!...)

Ala zion,—baña ez galdez—Aita Lařamendi euskaldun jarzoa zanak, aurten bařeun urte.

Gaur burua lurpetik jasotze al-ba'lu, aren belařiak ařizko gisake, euskal-ezpañetan ain euskera gutxi entzunaz... Ařizkoazkoitzia ere, begiak, ni, «ba'nintz» au, egunkari-erakuski au, ikuste al-ba'nindute!

«Eziña Egiña» zion, ellatt edo gramatika baten azaupean egongean—euskera ezi zuala-ta... ¿Zer zenioteke gaurko euskaltzaleok, goizero, ernai ta lizain, kalera ba'nintz?...

Lařamendi'k zionez, eziñezkotzat etsia zan ark egiña. Berdin diot nik, neroni buruz.

Batzuek—aren esanaz—egin-eziña nai lueke ezin-ikusia. Zenbaitek, ditekenaren muga bertarzegi jartzen dizute, beren gogoen moteltak orxoiotzen baituu. Ta beste askorik baaa bera, neke astun-samařa eskatzen duan eginkizunari eziñezko irritatenak. Baña, noizbait ere beařezko da, alegia, nork bere ezin-ikusia piña bat goza, nork bere adimen txatxala biskor, nork, azkenik, irna ta benetako nai-izana Jainko'peko guztialtzat ezaguzen.

Zu, eskuan naukazun irakurle ori, lenbiziko taldekotzat ditzaizut. Bigaten ala irugařeneko... iñoiz izana ba'ziña, eskier ta seguru—det, gaurdanik euskel-egunkari-zale amořatua zegana.

Sute-ikřtaz baitzatozkit galdezka: —«Eziña egiña» dedin, zer egin bear det?... Eta nik erantzun—Ez askorik. Aroidea egindu gañezu; egunkari-bazkun edo enpresako bazkide—soziakidea ainbaizko beingo emaitzaz, sartu zaite, ta... zu [illegible] euskaldun bazira... aski!

[illegible] ...eate, ordea, ezta ořeiaz ase. Ikasi nai dezu, euskero artu bear-ořia zolakoa lirzaken...

Ona, ba:

Soñez, azalez: nere antzeko»

Ta gogoz, biotzez?...

«BAI» izena dagokidala esan izan da iñoiz; ta, ala ezpa'nu ere, BAI bear det izatez, burutik oñetera...

Sortuko ba-naiz BAI zoll bat—zerořena—bezela: alaisu, bizia ta odola BAI ta BAI'z egiñak bear ditut. BAIETZA ikuřitz, BAIETZA ekin-deadar... Egia BAI baita, ta gezuřa EZ: ilia EZ baita, ta bizitzea BAI; bi BAI pozgaři ok bear ditut zuzendari, bear ditut barni-bide; oleixen gañean nabillela Euskaleři'ko zokorik ufuttenetara sar al-nadin.

Egi-baietza: KRISTAUTASUN garbia.

Bizitze-baietza: EUSKALDUNTASUN zintzoa.

* * *

Goiko Jaun aundia! Ene asmoa donetzat ba'dezu; olol ta olol, «eziña egiña» al-bedi!...

Non-naitiko beři nagusiak

LONDRES'tik.—Ingalateřa'ko ministro beřiak, Mac Donald buru dutela, Windsor-gazteluan, Jorje erege auřean, zin (juramentu) egin dute.

MADRID'etik.—Aiaiseko zortzi t'erdietan eldu da Alemani'ko Erbeste-Ministroitza'ko buru dan Stressemann jauna.

EROMA'tik.—Victor Manuel eregeak Vecchi jauna izendatu du Aita Santu Erege auřeko blali edo enbajadoretzat.

PESHAAWAR'tik.—Afganistan'go ariloa gero ta nastuago da. Efe-gei beřia agertu da, lengoaz eraso gořl bat izanik.

KONSTANTINOPLA'tik.—Sute izugaria da Marmara-itxasaldeko auzoan.

ODESSA'tik.—Egazkari italiařek onik eldu dira. Ersuti ta Itali arteko anaitasun jai bat egingo omen.

SEBILLA'tik.—Kadiz'en ta emen egon ondorean, Jimenez ta Iglesias egazkariak (abiadoreak) Madrid'eruntz abiatzekoak dira gaur arratsaldeko bostetan.

ATENAS'tik.—Gobernu beřia sortu da. Benizelos buru, ministroitza berezirik gabe. Erbeste-ministroitza, Arilropulos'ek; Bařenekoa, Zavitzianos'ek; Dirutzakikoa, Maris'ek; Gudakikoa (Geřa'kikoa), Sofules'ek.

ANDOAIN'dik.—Lařamendi-jaietarako gar aundia sortu da eřian. «Euskeltzaleak» ere laguntza emango omen, aurtengo euskel-eguna jai oiekin bat izan dedin.

MADRID'etik.—Asuero sendagille aipatua Donosti'tik onera etoria ote dan diote. Aren billa dabiltza beřiari guziok.

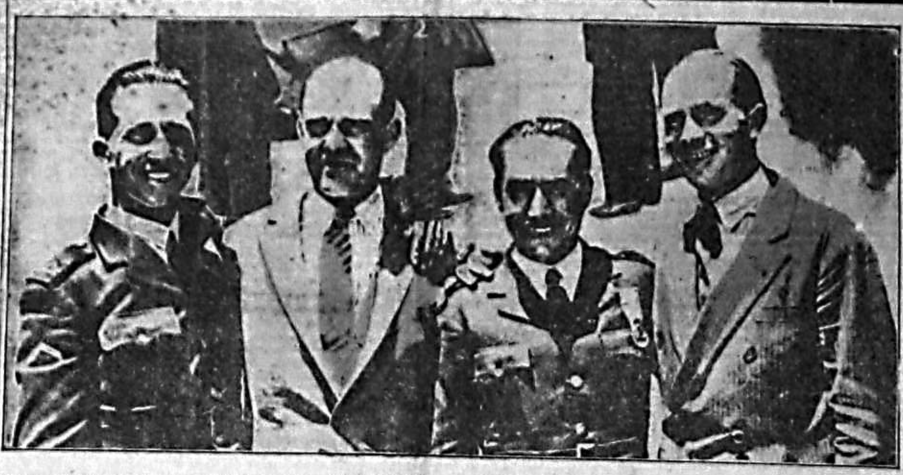

Jimenez, Condouret, Iglesias eta Mailloux egazkariak Sebilla'n. Egun gutxi barřu ir tengo dute bi prantzetařak Sebilla'tik New-York'era egara aldi batean tarte luze ori egiteko asmoetan. ¡Luzetxoa ez-pada!

ALETXOAK

Alpeřikako gauza esango dute askok auřean daukagun egunkaria ikusita.

Orain arte au gabe bizi izan gera. Bai. Osasunduna ere ez duk sendagairik bear izaten gaxotzen dan arteraño. Ta gu oso gaxo gaude. Azkenekotan.

Euskaleřiari paper au sendagaitzat eskeñi nai diogu, nengo, bazka ta janaria izan dezan.

Norbaitzuek galdetuko dute: bai ta ¿zeñek egingo du egunkari au?

Nun dira eskribatzalle, irakurle, ta gañerakoak? Laukatu besterik ez gera-ta... Gu, guk, geok. Ta dirua? Azaldu da dirua Kebedo'k «*Jaun altsua*» deitzen z'ona.

Ona iñork ukatzen ez duan egia: bazteřetan diru asko dagoala. Atererazten jakin bear batzuek. Ta esku zabalez ematen besteak.

Eři zikoitzak ez dute auřerapiderik izaten ta erdolak jaten ditu.

Eskuzabalekoak, beřiz gizabidearen gallufera irixten dira.

Gauza on guziak dirua kostatzen dira: apaiz ta eliza txit sanaren ardura alde batera utzirik, —ta badakizute amařenak zer ziran—lo zagun besteta: osasuna zaintzeko mediku bat edo asko gogoz erlaintzen ditugu; abereena zaintzeko albaiteroa degu; etxe, ondasun ta aberastasunai kontu artzeko mikelete ta guardia-zibillak. Eskolan erakusteko maixuak; guzirako, guzirako alkaři laguntzea nai ta naiezkoa zaigu ta ori da gizabidea, auřerapidea.

Bada, Euskera ta Euskaleřia zaintzeko egunkari euskalduna bear degu.

Ta ez badegu indařik ala dirurik egunkari bati bizi arazteko diña, ez degu lotsik, ez gaude XX'n gizaldian bizitzeko mallan. Burnibidea, automobila ta tximistargia bezain beařekoa zaigu.

Bestela, kaxo motel!

Erosleak.—¿Ze moduz daukat? Ta ixpillu bat.
Saltzalleak.—Nagusiak jaso zituan ispillu guztiak, sonbrero saltzeko konturik etzeukalako.

Sinestedunak bai, sinets berak, ez

Aspaldidanik ene buruarekin gogoeta untan ari naizela: ez dela izaten aal, jendek dioten bezenbat ařigařizko gertaera, ez, Lurdesen eta ez Donostian ere.

Jainkoak leen bezala, orai ere, Berak nai duenean egiten du mirari: ez Lurdesen bakařik, edozein lekutan eta edozein tenorez edo garaiez.

Ařigařizko egite bat, ala delarik: ala bear litzake eta ala da guzti-entzat: ez bakařik, ez dakitenentzat, baizik eta jakintsunentzat berdin.

Egite ařigaři bat ořela deitzeko: ez da aski, eri edo gaxo bat, ezindu bat, leku batera juatea edo eramatea eta an zerbait artu edo egin: urean sartu, ur berezi bate igarbitu edo osakai gisaz zerbait egin eta berehala, oñaze gabe gelditzea, makilik gabe ibiltzen astea edo oatzean zatzana, zutiturik ibiltzen astea.

Ez da aski ere, auřetik eria ikusi zuen sendakin baten ageria, argitasun asko bear dira, gauzak, diren bezala jakiteko.

Gauza bera gertatzen zaigu, edozein eriakin: emaguz gaxo bat sendakin batek ikusirik, alako gaitza duela diona: beste batek ikusirik, unen iritzian, beste auřeta bat duela eta ez beste auřetakoak ziona.

Bai sendakin onen agerietan zein da egiari urbilago duena, edo biak daude egiatik aleen?

Askotan; orgatik, ez da aski, sendakin baten ageria.

Urte bat ez da oraño neri gertatu zitzaidana: Lurdera Nafaroatik juan zen azken beilaldian, bertan zen emengo erien artean bat, nik zenbeit illabetez artatu nuena, eta ebakuntza bat egin niola ere: eraman Xeehin birpalaren aldiz ikusirik.

Lurdera, bere sendakiñak emanik eraman zuen agerian, zion, biskar-ezuřeteko min bat zuela (mal de Pott).

Lurdes'en bustialdi baten ondorik edo, sendatu zela, ařigařizko itxuran. Beila-burutik asi eta bella sendakina barnean, guztiek miraři gisaz zaukaten sendatze ura eta emengo egunarietan ere gisa berez zioten.

Baño, ni kezketan nindaeon: ez nakien bear ote nuen nere burua agertu edo isilik gelditu. Gaxoaren beři, sendakin gisaz, uste nuen etzela beste bat nik baño gelago zakienik, [illegible]

Orgatik itz-egin nuen eta lan ořen zuritzen asi zirenak eta beste guztiak isildu ziren. Bat bakařik, beilako sendakinak egunarietan esan zituen itz batzu, bano indar eta bide gabekoak.

Eraman zuen ageriařen egilea, sendakina, orduko nerekin egonik nere aldera jaři zen eta aren ageriak etzuan indařik aski, bestek naiko zutena xuritzeko.

Untarik ageri da, batzutan, zer gutxi aski den ego-aizearen hurrunba edo jendeen jolasak ixilazteko.

Ez da beste biderik: sendatze ařigařiko geienak, sendakinek berestekoak dira.

Beste bein, Lurdes'en nintzela, erata jonik, sendakin gisaz: alde batetik bestera ginabiltzelarik, hat-batean, itzuři aldetik ařabots andi bat entzunik, laster egin genuen sendakinen ikertegira edo «Bureaus» delakora, ustez ta miraři bat gertatu bazen, berehala aratu jolio zutelakoan.

Ni arata orduko, ari zen lendeketa gaitza, ovan bat iduri, erdian emakume bat zeramatela, mirariz sendaturik, ziotenez.

Ikertegian sartuaři zuten emakumea eta sendakinen galdeak nik itzulikatuz, argi zerbeit egin zutelarik, sendatuari esan zioten, aren izenik artu gabe ere: abiazake eta eldu dan urtean beřiz itzuli, Lurdes'ko Andere Denari esker biurteko.

Egia esateko: nik ere, auřetik emakumearenganik izan nituen argieri esker (peregrinazioneko sendakiña nintzen) ala uste nuen, etzela sendatze artan, sendatze ařigařizkoren biderik.

Baño, orduan ere: sendakinek beste guztiek, beste aldetik zioten.

Jakina, sendakinek uts egin dezakete gauza oketan nola bestetan: baño, sendakuntzako bidetan barna ibiltzeko gai ez dena, bi al-dia.

Oraiko aldi untan saizegoakbeste alde batetik, lotzen gaitu baño, betidanik gizadiak berez bada ařigařikoetarako ixurkia edo alde artarako leřabidea.

Sendatze ařigařiak, miraritzkoak direla esateko guti aski dugu.

Erabaki baño leen, ikusi eta ikasi: enetzat ařigařikoa dena, badaiteke ni baño ikasiago batentzat ez ala izaten.

(Ondařak bigařen ořialdean)

Ilunabar samiña

«Euskal Esnaleak» eratuta, «Ateneo»ko aretoan, DUNIXI'k egindako itzaldītik berexi ditugu bukaerako oldozpen gařata eta maitale aren bizia. Aiseginez irakuřiko dituzute noski, biotza uřatzen badute ere. Ona emen:

«Atzoko Donostia'ri begirada bat emen zuzendu ondoren, emendik eriendakoan, gaurko Donostia'ri begira jartzen zeratenean, zuen biotzen erdiyan, donostiar jatořen biotz-sakonian, alako arantza zořotz baten eztenkada biziya nabaituko dezute, ordutik onera, atzotik gaurkora, gure eři maite onek egin duen aldaketa izugařiya gogoraturik. Ez aunditasunean, ez aberastasunean, ez edertasunean: gai ahek, samingařiyak ezik, pozgařiyak direlako... Bai zikan, aberastasun, zabalera ta edertasun olek, gure eřiyak ogresti asko erosi dituelako. Ondasun olen truke, nere lavořeřiyak, beste ondasun bikañenetako bat eman du, iñortxok eskatu eztiona. Bere izatearen kutsuak, zabarkiro banatu ditugu Donosti'ko umeak: oitura zar, eři lege, ainiziñeko jolas, alaitasun pakeisuá, eta batez ere.— ¡O Donosti zařaren azkenai—gure eřiyaren asieratik onera, gure jatoři garbiko gizaldiyekin lotutzen ginduen uřezko katia eten da txikitu degu, gizaldi ontako donostiařak, geren odoleko izkera zoragařiya baztartuta.

Metxitxeko'tik onun'z, ařataldeko eguzkiya, itxaspe ufultyan sartzen ikusi dedan bakoitzean, bere azkeneko izpi gořiya begietan dedala, alako biyotz-minbera batekin biurtu izan naiz beti gaztelutik eřira. Amalka gogorapen samur, neuři gabekoak, nere beřuan jaso izan ditun illunabar itxasotařa, eguzkiyak agur egin ondoren legořeko argiyak, banaka-banaka, sorizen ziran bitarteanl Bañon gaur, itxasoko illuna ondoren, kai epeletik zear natořela, bein bañon geyagotan, beste illunabar samiñego batek ikaratu izan du nere animar Euskeraren illunabařak, keyeko umien abotan, erio galgařiyek lo-ta, ilizen eri dan euskera tristearen eriotzak.

¡Goiko Jaun ona! Animarik eztuben itxaspeko eguzkiyak, zure agindua betiaz, gaurko illunabařeko tristuraren ondoren, biarko goizaldeko poza ekařiko digu: eta ¿etsiko al'dezu, Jaun eřukitsua, animadun donostiařen artean, zuk berai emandako izkera garbia, egunsenti zoregaři batean beřiro ez pixtutzea?

Lapurdi'tik

Egunkari bat bururen buru Eskuaraz? Hori balitz ba...

Holakorik nahi ez dutenak badire segurki eta badakigu nihork bezen ongi. Badakigu ere haatik zerk dabilzkan holakoak: huna berehala: deus ez dute egin nahi berek eta bertzeek zerbeit egitea ez dute nahi, alfer batzu baizik ez direla zabal-zabala ager bailitake orduan!!!

Bainan egunkari bat egin othe ditake Eskuaraz Eta egin behar othe da?

Leben galdeari ihardestearen behařik ez dugu naskil Guzien buruan, bertzeak baino entiago othe gare Euskualdunak? Bertzeek egiten dutena ez othe dezakegu egin, guk? Eskual-Heřian ere ez dire ez, guziak, phikaren azken umeak, futeho!

Egia eřan, guziak diruaren ountatik baizik eskuratzen ahal ez diren mende ikaragaři huntan, zerbeit bada—zerbeit, segurki eta halere—egunkari baten egiteari lotzea. Diru irabazteko lothuko litakeena, laster goratik eror litake... bainan, Eskualdunek ez diogu ezin garbaituzko atchikimendarik diruari eta badakigu zerbeiten egiten «gratis pro Deo». Ez othe ditake egunkari bat bizi... hola bederen?

Eta orai, egiz behar othe 'da egunkari bat? Zenbeit bakhařek ihardetsiko dute baietz, Eskuara saino maite dutelakotz: ezetz, gutiz gehienek. Hauekien estakuruei nahi dugu be hitzez hemen ihardetsi. Egia, hau da: Eskualdunak, bertze guziak bezala, gero-ta emanago direla irakurtzeari. Arbasoak baino ibiliago direlakotz, arbasoek baino beři gehiago behar dute egunkaria: gosea ez da janez baizik hiltzen. Hanbat gaichtoago duan. Erdarari behin eman-eta, Eskuara laster bazteřerat utziko dute: familiatzearekin, hauřeri ez diote Eskuararik irakutsiko... eta hola Eskuararenak laster eginen du...

Eta ez otlioi neri eřan, ezetz, Eskualdunek ez dutela egun guziz egunkaririk hartuko. Eskualdunek ez dutela irakurtzeko astirik. Eskualdunek beren mendietako harroka bortitzen artean lasa dutela lege. Begiak ideki nahi dituenak norbeit ez da gehiago hola mintzatuko: herichka ttikien-ttikieneratzenbat eta zenbat eta zenbat egunkari ez da jada sartzen? Eta laster dobleska sartuko, eskuz eta besoz beren lanak egiteko parte dembora hainitz gabe eginen baitituzke iphar-aldeetan bezala... eta orduan guzietako asti baituke Eskualdunek.

Hořa zer iduritzen zaikun, guri. Hořa zertako loria gintazke egunkari bat bururen-buru Eskuaraz argitaratzen balu norbeitek.

Eřan gabe doa holako egunkariak gu baino adichkide hoberik ez lukeela. Ez dugu segurki oraino burutik galdua gure «Kantari Beřia» deritzan liburu ttikian eřan genuena... aspaldi:

Bizi dadin Eskuara
Oral eta gero,
Berma gaiten hortara
Eskualdunak oro.

ZERBITZARI

[Oroigařiak]

Baiña, esan uřengo: «Idatzi egizu tolosařen, markiñařen edo oñatiařen euskereas eta irakurgai lute zamartxu bat egin badegizu. Itz bat ondo ta beste bat txarto iminiko deutsu: esakun bat eři areitan erabiliya dana, beste bat edo bi oker, eta abar.

L. L. Bonaparte (Napoleon aundiyaren oiñ-ordezkoa zana) orain urte askotxu emen ibili zan Euskaleři'yan, dakizuen bezela, euskeria zeatz eta sakon ikasi eta aznaletaratu nairik. Ořetarako, lan egin-erazo zituan, eta gaur be aren euskera idatz-lanak guztiz begiragaři ta ikasgaři dira euskalzale oroentzat.

Lan ořetatik bat auxe izan zan: ainbat eři ta uriyetako euskeriaren alkar-aldakuntza ta diferentzi txikitxuenak be ezagutu al izateko, io eban an-or-emengo euskal idazleakana, ta eskatu bakoitxak bere eřiko euskeraz «Kristiñau Dotriñea» idatzi egiyoela.

Onetara lortutako ainbat euskera-moduřako Dotriñok, or dira oraindik gaur be euskal-liburutegietan. Bonaparte'k berak irazi edo inprimidutu utzi euskuzan-da.

Eurotarik bat, Bermeo'ko euskeraz egiña da, eta onetariko iyeři bat orainten izan genduan begiauřean. Ikusi genduaneko ezagutu genduan bermeotar Dotriña ořtan euskeria, eziyaz bermeotařena etzana. Bai ba, Bonaparte'ri beste askori legez, bene-benetako eři-izkeria eskutatu egin eutsen itxusiegi, zakařegi ereixi ez egiyon edo... eta erbiyaren ordez katua emon.

Bardin egin eustan neuri be Eřigoiti'ko «Berai-erdia baseřiko aguratxuak, Euskaltzaindiařen Erizkizundiak dakařen itaun bat belařiratu neutsanian.

—¿Zelan esaten dozie eřegoitiařok (itandu neutsan) «Feline» «Foruaka eta «Gařařoiař ala «Pelipea». «Pořuaka» eta «Gařarbia»? Eta aguratxuak, ben-ben, onetara erantzun eustan:

—«Felipe» esaten dogu guk, «Feline».

Beste gela baten egoan aguratxoaren birlobia, neskatila gazte ta argiya: gure auluan ezeukan zer-ikusirik baiña (andrakiya izan biar! kukuka egoan, aitaitak zer erantzuten eban; eta onek «Feli.pe» ta «Felipe» esan ebaniun. Ititi ta jajaja'ka asi zan gure neskatiliori, bařiak eřemehtau biariean...

Geroago jakin neban bařeak zerok zegaitik izan ziran: nire aguratxu erantzuleari berari eritxon «Felipe», baiña bere bizi guztiyan, oiñ arte, ez jat, «Pilipe» esan to ezeutsen beizen eřigoitiar guztiyak.

Eři izkeria papeleratzen ořen gaitza bada be, O. Ortuzar abadeak, idazpuruan aitatu dodan liburuan, zeatz baztartu ditu ořako gaiztasunok.

Eta liburuřatu daben eři-izkeriori ezta eřezen-eřezena lan onetarako: bermeotařen euskeria bera,—Bonaparte printzipiari oker eragertu eutsena ber-bera.

Bermeo'ko emakume ařain-saltzailerik ¿ezozu iñoiz ikusi, irakurle, euren arteko ezta-baida biziyetan entzungařiyetan? ¡Areen esakuna vasekoak! ¡Areen zirikada bivurkerizkoak! ¡Areen gorputzigikuna eskartsu ta gazdunak! Bařeik eta beste ořen antzeko ainbat eta ainbat lazokan polit agertzen deusku «Oroigařiak» liburuak.

¡Amaika baře gozo eragin deutsu guri be Ortuzařen liburu bikain-bikain onek! ¡Ain ziatz, beřean eta egoki ilz eragiten deutse bermiořařoi, bai andra, bai gizon, bai ume ta enparauai!...

Idazkiyok antzerki (teatru-komedi) eraz iminiyak dira, ta Bermeo'n eragertu dirue, entzulien atsegingařirik andiyenez; bardiř eragertu leiteke beste edozein euskaldun eřitan, itxas-aldekoetan bařez-be.

Zazpi antzerki dira guztiz; ona emen izenak:

«Tořonterueną (gertaldi bitan).
«Doniene Besperako Belentzieren Pozak» (bakařizketa).
«Zorginkeribako Epavas».
«Ondo Penlsatzen Zauzla».
«Pitxar Bete Ura».
«Txalubetsiena».
«Eraskiña» (gertaldi bitan).

Antzerkiyok liburu ederean batzen eragertu ditu Ortuzar launak Irarizailea, Gaubeka, Bermeo'koa.

Liburu ori apaintzekō, Tellaetxe margolari gorenetarikoak ezařl deutsoz dibuju polit-polit batzuk be.

Euskaldunak! eři-oitura zalea bazara, ezar ditzu «Oroigařiak» liburuan Euskaleři'ko uririk berezietakoaren oiturak, egoki ta zeatz idatzita. Euskalzalea bazara, aor bene-benetako eři-euskeria. Euskaleři'ko euskerarik berezi ta berekoitzena, zuzen eta egiz, ziria bitz papeleratua.

Bonaparte euskalzalea gaur biziko balitz, zeraz ordaindu ez leikeo Ortuzar'eri beronen lan ederra.

Bonaparte'ren ordez zeuk eskar tu, irakurle, «Oroigařiak» liburua zeureganatu ta gogoz irakuřiyaz.

DIZ-MENDI

EGUNEKOA

... esan. ¿Catalunya ta Euskaleřia nola nastuko ziluan ba, Nazio Batzak orain darabilkia abenderi (nazio txiki) arazo onlan? ¿Zer ikusirik bai al dute ba? Ez noski. ¿Guda ondorengo kopapillo oetan, gudan sartu etziranai zer diluakiote?

Gelditu bitez beraz gauzak beren ogeen, pake santuan daudenak endreatu gabe. Ez ditzagun kontu zařak beřitu Jainkoaren izenean.

* * *

Bazter endreatzalle kontu ari geran ezkero, itz bi, biyer San Juan kaleko ikastetxetan bilduko diran zalapartero batzuei.

Ondartzako lasaikeriak samintzen zaituzte. ¡Ori da mundua aldatu bearial ¿Agintariak zer egitea nai dezute? ¿Alderdi-Eder'en, Avenida'n, edozein tokitan, txiřak agerian dabiltzan emakumeai, uretara dixazenean txiřarik ez erakusteko nork agindu bear die? ¿Txiboře eguzkiai erakustea txit osasuntsua izanik, zer dala-ta osasun itu'i ori txi? Ikusi nai ez duanak ez begiratzea dauka. ¿Laxter txakuřak bezela kalean elkaři usanka ibiliko gera-la? ¡¡Auřerapenak dakařenai! Europa'n bai gaude.

Ongi dakizute ala ere, adixkideok, gure Donosti kutuna txukundu ta kristau eři bateri dagokion eran jarrizeko, etzera xamar bizi geranok laguntza beñere ukatu ez degula. Askoren tripar bildurik gabe, gizonki jo ta aurera.

* * *

Gero ta elbaři ta gaxo geigo ikusten da Donosti'ko kaletan. Era onlan lařaitzera laster degu eři guzia eritegi biurturik.

Asuero launak ezin lezake egiten duana baño geigo egin. Askotan esan du txartel gabe etortzea alpeřikakoa dutela gaxoak: baña nola biotzbera dala azkeneko mutuřereñokoak baldakiten, txartel gabe ta... diru gabe datozkigu gaxoak piliaka.

Etzaiole txanda berealakoan etoriko; urte beterako lana badaukala entzun bei genun atzo. ¿Ta bitartean zer egin bear dute osasun billa diru gabe etořitako o'ek?

¿Agintariak erabakiren bat artzeko garala ez ote da oraindik eldu?

LUZEAR

Besteen esanak

«Politikan piltin bat aritu danak badaki, lengo gobernu zařak gaurko gobernu onek aña etsai ta bear bada gogořagoak izanagatik, etzutela orain añako eskutuko lan ikusi, ez agintariak arpegi eman gabe iraintzeko, bide beřiak sortzen gaur bezin gogotsu jendea nabaitu. Noiznai ta alde guzitan, zenbat eta idazleai galbai estuagoa ipini orduan [illegible] ixilpeko ori, erbestean iraritako paper, idazti zatar, korapillo ta naskeia ta zirriolerki geiago ikusi oi da.

Lege nagusi au egiztu nai izatera, Europa'ko edestiari begiratutxo bat naikoa da.

Idazti-galbalak—erbestekoak geiago, egia—ekaři oi du azpikeria. Baña guk ainbeste aldiz aldeztutako «erantzun beařik aundienakin askatasunik aundienaa-k ixilpeko [illegible] guziak zapaldu oi ditu, a[illegible]ikakoak, pařegařiak eta ařazoigabeak biurturik. Iritzi ořekin bakařik egin litezke, arpegi emanaz, gure beřilari-lagunak ain egoki aitatzen dituan idazlan edeřak».

(Gaur iritziko dan A B C'k «La Nación» eri erantzunaz d'ona).

Idazti-galbaia—zensura.

Gazteiz

Lenendiko izen
auxe litzake
beretzat egokiena,
lařeko lore
bixi guzien
usai darion izena.
Oraingoa zer...?
Aitor'en seme
zintzoak baldin bagera,
jatořizko itzez,
garbi ta ziñez,
maita dezagun Euskera.
Gazteiz!, urixil
goreskariya,
jakin-ituři gardena,
dirdir-zořaniz
oparo zager
ozlirudi bat bezela...
Euskal-erkide
biziro polit,
oixan, garbi ta lerdena,
¡Gazteiz, Gazteiz!, lau
aizpen artean
aizpik argien zu zera!

ARESE'TAR EMETERI

Garatisnandia apo'z jauna gaxorik

Atzo illuntzean ikusi degu, Lerenboure'ren gaixotegian, biotz-biotzez maite degun Don Bitor, ARGIA asterokoaren Zuzendari ezkařa.

Urdaileko (es'omauko) ebakuntza edo operazioa egin diote. Ipařez edo pozik ařtu ginduan: bere burua us'e baño bizkořago nabaitzen zuala zion.

Irakurleai: Biotz-biotzez otoi eglozu Jauna'ri, kristau ta euskaldun zintzo ori oso sendatu dezan, ala bear ba-da.

Pasai'n

«Almirante Lobo» deritzan guda-ontzia (geřako barkoa) degu kalan atzo-ezkerozik. Eun mutil gazte dakarzki, itxas ikasketan ari diranak.

Bazan oietarik atzo Donosti'ko kaleetan, beren txamar urdin ote oriez joslak soñean zituelarik.

IDAZTI JATOR BATI BURUZ

R. Ortuzařen «Oroigařiak»

Bizirik dirauan mintzaera edo izkera baten argazkiya, ořetratua papeleratzea, aor lankai bat, zeregin bat, gaitz-gaitza.

Esan, euskaldun bateri: «Egizu tolosařen, markiñařen edo oñatiařen euskereas. Uri ořeitan sari egona bada, jaurtiko deutsuz euregetan geiyen entzun oi diran olako ta alako itz eta esakuna berezi batzuk, itz jauskera, azentu ta beste zertzalada berezi batzuez lagundurik, eta kitu.

YOLANDA

2 peseta

Lanerako
Jantzi - urdiñak
Mekaniko-jantziak

Bizente Almeida ta Lagunak
Arandegi kalea, 12
DONOSTIA

Goikoetxea Zulaika'tar Jose
Ortzlaria
Mayor, 2, 2.°—DONOSTIA
Agiñak atera, konpondu, beřiak jaři.
KONFIANTZAZKO LANA EGITEN DA, ONDO TA MERKE

Eun edo tela inglesak
PUJOL
Josluna
Garibai, 11—Donostia
Ufuizkiña 1-24-59

LA EQUITATIVA
(Rosillo'k sortua)
Seguru guzitariko Bazkun Españar jatořa
Bizitzazko Seguroak (Norberarentzat eta taldeentzat)
Uztegabezko aldartotzazko seguroak (Norberarentzat eta elkarteentzat)
Automobil-seguroak (Besteai egindako kalteak, lapuřetak, zorigaitzak)
Sute-Seguroak (Etxeak, tresnak, olak, lantegiak)
Jakinbide guziak, duarlak eta ixilpean berlala ematen dira, onela zuzendurik:
Bazkunaren ordezkari nagusia
S. Zabala Urdapilleta. P. Colón, 4. Donostia
Ufuizkiña 14-152

ERBITI-ETXEA
PIANOAK
PIANOLAK
GRAMOFONOAK
PILARMONIKAK
EDOZEIN MUSIKA-GAI
SAN MARTIN KALEA 26'n
DONOSTIA

...Orgatik, begiratutzue; kontuz itz-egin eta ez nola nai, miraria dala, esan.

Beazue, neri, bein gertatua. Sendakin batek biŕi zidan emakume bat «apendicitis» delakoaren ebakuntza egiteko.

Zenbait egunez aren gaitza bizitzen egonik; azkenean esan zion: «nik uste aurdun zarela, baña ez ema-sabelean, baizik eta emesabeletik ate: ez duzu beste bideŕik, arisku andian zaudenez gero, lenbailen ebakuntzaren bidez ondorio gaiztoetarik begiratu.»

Berela onetsirik egin ginuen: ogei eta gaŕbi ikus nuen ni utsean nindagola, umea bere lekuan eta ni uts eginik ebakuntza bukatuŕik, emakumea sendatu zen eta bere mugan erditu.

Eta ori jakin zutenean, ¿badakizue zer zioten? Nik ebakuntza egin niolarik, umea, lekuz aldatu niola; bere lekuan landatu niola.

Beazue, beŕiz ere; zein guti asaldi den, ez bakaŕik aŕigaŕizkoak baizik eta ezin daizkenak, neŕ egin emateko.

Euskaldunak ez gara Jainkoar esker, oŕen baru beroak: gauza bat erabaki baño len, badakigu neguŕiak artzen.

Arazo untarik ere, izan gaitezen, euskaldun zintzoak: «sinestedunak» bai, siñeste azkaŕekoak bai, baño, ez «sinetsberak»; erdaldunak diotena: «creyentes sí, crédulos no».

Alako edo unelakoak, aŕigaŕizko sendaketak egiten ari dela... Badaiteke, baño, gauza okeŕen, leen buŕunbak dira andienak: geroak erakutsiko digu zer den egia eta zer den alegiazkoa.

Bizkitartean gaude ixilik; egiak egiten du bide eta orduan guztiek jakiñen dugu aren beŕi: ni zinzoen alde, gutienen alde.

Nere gaztaroan eztabai andi zabilaten: gizonek airean ibiltzeko tresna, airea baño «arinago edo astunago» bear ote zen; geienek ariñago zioten. Etxegarai «fisico-matemático» iakintsuak zion, astunago bear zela eta ala gertatu ikusten duzuen bezala.

LAŔEKO

U.S.A.-A.S. PIERCE

KAMIOI AMERIKANOENTZAKO PIEZAK—BANDAJAK—DININ BATERIAK. ERA GUZIETAKO BALBULAK

"COMPTOIR AUTO BASQUE" BEHOBIE (FRANCIA). — UŔUTIZKIÑA.

Egunerokoa

Beaŕa litzakela
gaurko egunean
jasotzeko pixka bat
gure Euskaleŕian
erori ta daudezen
biotzak luŕean
Jardazkatuaz ortxe
Jokatza tartean
gera ta okeŕago
oitura txaŕean
batere ajolik gabe
bizitu nayean...

Asetzen ari gera
janakin gorputza
gose daukagunean
baŕena utz- utza
ta ezer opa nai ezik
gogoai gabiltza...

... ...

¡Betor eguneroko
euskerazko itza
goratuz antziña ta
Ama Deun Eliza.

GURASOBIDE

Tolosa.

Bilbao'tar Santos
Era guzietako etxe-egintzak
Auŕekotxea, 31, 1.º BILBAO

BATARITA, ALTUNA ta MENDIZABAL
1546 UŔUTIZKIÑA
PATAŔAK.—MARKADUN EDARIAK
EŔIOJAKO ARDO BEREZIAK

COGNACS BEREZIAK
ARDOGIĻIAK TA UPELTEGIDUNAK
Lantegiak: Henao, 30. — BILBAO

GAŔASTEGI'tar ALEXANDER MARGOLARIA
Margo ta apainketa-egintzak
Iturribide, 31. Uŕutizkiña 12564. BILBAO

BEGIKO MIÑA AL DAUKAZU?
Zoaz Vicente Loidi jauna
begi sendagileagana
Avenida, 23, 2.º — DONOSTIA

ETXE-LUR EDO FINKA SALEROSKETA (FINKAK EROSI NAIZ SALDU), ETA HIPOTECA ORDAIN EDO PRESTAMUAK
Ixilpean eta laister egiten dira artu-emanak
Lantegia (Oficina) 10'etatik 1'era, eta 3'etatik 6'retara idekia.
GARMENDIA
Reina Regente, 3.—DONOSTIA
Uŕutizkiña, 12.817

B E Ŕ I A K

JIMENEZ ta IGLESIAS egazkarien etorkundea

Aita Santu ta Itali'ko Eŕege arteko telegramak

KADIZ

Goizeko amaŕak eta ogei zirala abia da emendik «Jesus del Gran Poder» («Aal-aundidun Jesus») deritzan egazki edo aeroplanoa.

Abia-garaiz, milaka jendeek txaloka ziardukien Jimenez ta Iglesias egazkari bizkoŕei. Leio ta etxegain guziek kristauz josiak. Egazkiak bira batez bildu Kadiz, ta berealа Sebila'runtz ekin dio.

SEBILA

Goizeko zortzirak-ezkeroztik bazan emen joan-etoŕia. Asko ta asko Tablada-zelaira zijoazen, egazkarien etorkundea obeto ikusibeaŕez. Amaŕetan eun ta ogei egazki edo aeroplano bildu ta ondozkatu dira, Kadiz'tik zetoŕenari bidera erten eta oneraño laguntzeko. Egazki-zelaian baziran amaiketarako amaika mila ikusle. Amaikak jo ta berealaxe, ara non agiri diran zeru urutian lenengo egazkiak, eta «aitaren» batean emendik ertendako talde osoa, erdian «Jesus del Gran Poder» bereizten zalarik. Ango gorak eta txaloak belaŕiak goŕarazi bear. Amaikak eta amaŕean, egazkia Sebila-gañean zan. San Lorentzo eliza gañetik oso beetik igaro (pasa) da, antxe baitago «Kristo aal-aundiduna» deritzan irudi aipatua. Sebila'ko kanpai guziak eten gabe joka. Gauza edeŕa benetan. Uriari (eŕiari) bira osoa egin ondorean, amaika ta laurdenak zirala rik, egazki-zelaira jetxi dira.

Egazkariak luŕera ziraneko, jendearen zoratu-beaŕa: jan bear zituztela uste. Eŕi-zaiak iñola ezin eutsi. Bizkaŕik-bizkar an atera dituzte Jimenez ta Iglesias diralako oiek. Neskatx galegatar batzuek baziran an, ta Iglesias bizkaŕean artu bear dutela: iritsi ere egin dute, emakumezko baitira. Ez makalak ere, alajainkia.

Egazketa-zelaitik Lorentzo-Done elizara jo dute egazkariak. Bertan «Te Deum» eder bat egin da. Españi'tik Ameriketa'rako ibilkundeak ongi erten dielako Jainkoa'ri eskaŕak emanaz.

Gero, Egazale-Elkarte, edo «Aero-Klub» dalakora. An Ilundain Artzobispo jaunak ongi-etoŕia egin die. Amerike'ko Guatemala'n Jimenez ta Iglesias'eŕezko ontzi eder bat eskeñi omen zioten, ta berori «Aal-aundidun Jesus»'en Kofradiari ematen diotela, ontzi done edo kaliza biur dezaten.

Egazkari edo abiadoreok bi sari edo premio jaso dituzte: bata, igaz iñori egotzi-gaberik zaan eun mila pesetakoa; bestea, Franko ta Ruiz Alda egazkari-kideak jaŕia, amar mila pesetakoa.

Egazle-Elkarte edo batzoki artan zirelarik, Primo Ribera'k telefonoz ots-egin die, zorion-aguŕak egiñik, eta ea gaur, aŕatsaldeko bostetan, Madrid'era abiatzekoak al diran: besteak baietz, ori dutela asmo.

Jimenez'ek ala omen zion, lagun-artean: Ameriketa'ra Españi'tik egaz zijoazela, biotza geien ikutu ta Irabiatu ziena an uŕutian, ikus-mugan, legoŕa ikustea, noski. Gogora omen zuan Kolon aundiaren dendaŕa: «Legoŕa, ¡legoŕa!...

ROMA

Atzo Letran'go itunbenen egietsi ta ontzat artzea izan omen zan ta Monseñor Pizardo'k eskuratu zion Gaspaŕi kardenalari Aita Santuak bere eskuz egindako eskutitza aginduaz irakuŕi zezaiola bertan zeudenai.

Ona zer zion: Kardenal jauna: Aŕen, irixi arazi itzazu, oraintsu jaŕi degun telegrafo-lantegira ta andik bialdu dezatela itzaldi auxe:

III'gaŕen VICTOR MANUEL Itali'ko Eŕege itzal aundikoari, Batikano uritik lenengo zuzentzen degun telegrama, da Beoŕen eŕegezari adierazteko, Jaungoikoa'ri eskeŕak, Letran'go itunbeak arestian zero burututa egietsi dituguļa. (Quod prosperum, felix, faustum, fortunatum que sit) Audala-ta, biotzez, apoštoluen onespena ematen diot, orobat beoŕen emazte agurgaŕiari ta eŕege senide guziai, Italia'ri ta mundu osoari.—Pius P. P. XI. Ta beinkatioa zuri ene ordezkari oŕi ta uneoroigaŕi ta aundi ontan or zaudeen danai ere bere onespena bijoakizute.

Aita Santuak Itali'ko Eŕegeari zuzendutako telegramaren irakurketa guztiak biotzikaraz ta zutik entzun zuten.

Amaitutakoan Mussolini'k poza agertu zion Gaspaŕi kardenalari ta eskeŕak eman ere bai Aita Santuaren onespenagatik.

Ona eŕegeak Aita Santua'ri zer erantzun zion: Biotzikaraz nago Beoŕen Santutasunak egin didan ontarteagatik, telegramaz onespena emanaz Letran'go itunben ta erabakiak dirala bide.

Nire Beoŕen asmotan nagi ta Jaungoikoari eskatzen diot, gaurtandik aldi beŕi ta adiskidetsu bat asi dedila Elizama Santa ta Estaduaren artean.

Eskeŕik sutsuenak bidaltzen diz kiot ta bai nere emazte eŕegin agurgaŕiak ta eŕege sendi guziak. Izenpetua: VICTOR MANUEL.

IRUÑA

Yaki-ornien araua edo legea aintzat artu ez dutelako, oŕilean 2.175 lauerlekoren ixun edo multa ezaŕia dela gaztiatu zayote gaur egunarieri. Jaki-ornien batzaŕeak, esnea, 0,50 lauerlekotan saltzeko adiarazi omen du auŕerakoan.

Atzo, atsaldeko bostak-seire bitartean, kazkabar-aldi gaitza tza erauntsi zuen «Romanzado» deritzon Ibaŕean, Aspura'ko bentatik Domeño'raiño. Lur eŕi oŕetan galdu bide da ale-zitua ta ardantza edo maastia.

—Aoiz'ko zibil-etxetik uŕutizkiñez gaztiatu zayo eŕi-gobernadoreari, egun, goizeko zortzietan, Irati bideko beerantzako trena burnietatik atera dela ogeigaŕen kilometroan, Lizoain'goan. Ez da okeŕagorik. Bidelarien aldakuntza agiz bezala egin da, ta bost ordu-gaŕeneko bidea zabal gelditu omen zen.

—Azagra'tik diote aloŕetik etxerakoan Lino Ramirez gurdiak azpiratu duela, gurpila bulartean barna irauli zaiolarik. Oiuak entzunik, agun zaizkio ingurutik eta etxera eraman dute; baiño ordu-bete-gaŕeneko ila zen. Ez da eŕaz jakitekoa nola artaratu zen.

—Nabaskoitze'tik Otzagabia bitartean beribil edo auto bat iraulii dela diote Eskarotze'tik. Autozaina, Elias Mikeleiz, laŕiki zauriztatua da; barnen zoazin iru lagunak ez artaraiño.

—Azkontza-debekua delarik aŕantzatik eldu zela atzeman dute Berpintzana'ko auzotar Diaz Belloso Aingeru. Amalau kilo bizar-aŕain zekartzin.

—Oronoz'ko ardandegi batean Padizabal Luis'ek, ordituxe baizen, bere auzotar Apoti Yon'i kaŕilu bat yaurtiki dio burura. Zauria astirogo ikertubeaŕa da.

—Ozkoidi'ko Inda Permin artzaina, salatu egin dute, zugatza azal-zuritzen atzeman dutelako.

GAZTEIZ

Gaur aŕatsaldean egin du Bilbao'rantza, etxeko kapilau F. Biana lagun dula, gure Eliz-baŕutiko Gotzain jaun agurgaŕiak. Biar inguru aietako lau milaen bat langileri gure Jauna banatu bear omen die. Bere artarako asmoan atera da Tabar Kanonigu jauna beratziuŕen bateko itzaldiak egitera.

—Ipar-burnibideko Lagunarteko lan-arazodunak gaur bialdu du Madril'go Lanburuzagigoak eskatu zion garbitasun bat. Urtearen amabi ilebeteetan, bataz beste, zer egueldi-aro dan eta arorik otzenaren beŕi eman du, Altsasu'tik Miranda bitarteko burnibidea tximist indaŕez ornitzeko bear diran zertzelada edo txeetasunak osatzeko. Bidenabar bialdu du, bide oŕetan zenbat uŕutizkiñ-ari ta uŕutidazkiñ-ari dauden. Entzun degunez, Ipar-Jagunarte oŕek lanari gogor ekiteko asmoa du esan degun tarte oŕetako bide bikoitza egiteko, ta eŕematera ateratzeko.

—Gaur joan da Madril aldera Gazteiz-Izaŕa burnibideko lan-zuzendari dan Mendizabal Alejandro injenieru jauna. Burnibide ortako saioak egin baiño len zertzelada batzuk jakin nai omen ditu.

Antziñ eta Antoñana bitartean saioak egiten diraneko, gaiñerako bide-pusketan ere egingo omen dira.

—Madril'go uŕutidazkiñeko nagusietako bat, Balŝera jauna, Madril-dik etoŕi da Gazteiz'era, berak asmatutako asmakin baten beŕi ematera. Uŕutidazkiñ edo telegrafu bitartez eta iŕatizkiñez keiñu batzuk egingo omen du asmakailu oŕek. Saioak Gazteiz-Izaŕara bitartean egingo ditu ibilbideen buruzagi diran jaun burueentsu batzuen auŕean, eta bide ortan bertan uŕutidazkiña asiko dan egunean; ilaren ogei aldera edo. Uste ona omen du gobernu-buruak, eta Ministro Fomentok lagunduko diotela.

—Araba'ko eŕi-gobernadoreak esan die periodistai, ez dula beŕiaukerarik, eta paketan dagola Araba-eŕia. Ala ere oŕasunari dagokionez, Osasun ikastetxea idikiko danetik, laister noski, asiko dala eŕiz eŕi osasun-begiratzaileekin batean, Araba'ko eŕiak arakatzen.

—Komertzio-etxeak adierazi die egunariari azken-batzaŕean Gazteiz'ko Komertzioa deituŕik gelditu zala gaŕantzi aundiko batzaŕe aundiko baterako. Zer arazo danik ez du azaltzen dei oŕek.

—Gazteiz'ko txiŕinguts-batzak biar Otzandio'ra txango bat egitea du asmo. Goizeko zortzietan da aterera. Askok eman omen dute izena.

—Gaur goizean Ijionera autobus batean jauzi dira emengo ostikolariak, biar ango mutilekin aritzeko. Deportivo Batza'ko mutiletatik Olivares ez diteke joan, zaurituta dagolako.

BILBO

Bidarien edo koŕeoen banakola nagusiak dionez, il onen lenetik, yoan dan Apiriļa'ren 13'gaŕeneko eŕege-agindua betetako, artuko ei daur idazti, idazkazal, edozelako irar-lan, izpaŕingi ta abar aize bidez eruan-ekaŕi egiteko. Gauza bakotxetan, legoŕeko ta itsasokoaz gonera geigaŕitzat emon bearko da: Alemania'rako 0,25 laurleko, Austria'rako 0,50, Beljika'rako 0,25, ta abar. Silu baŕik egingo diran arte, bakotxak ipiñi bear zuzenbidean: «Egazkiaz». Bidari-etxeko atal-auŕean agerian dagoz, lauki baten, Paris'tik asita nondik norako yoan-etoŕiak egiten diran.

—Luis Arana, Aldun yauna, atzo Donoštia'ra yoan zan, ordezko emen Elordui Patxiko izten ebala.

—Bizkai'ko Eŕiojatar aldrak San Bernabe egunerako yai-arau au azaldu dau: Ilaren amaŕean. Gaubeko zortziretan: Bilbao'ko eresbatz batek eta Trebiana'ko gaiteruak biribilketa batzuk yoko dabez. Amaŕetan, «Buenos Aires» antzokian, gau-aldia, lagunarteko entzat eta euren sendikoentzat. Ilaren 11'gaŕenean: Goizeko zazpiretan, Diana, gaiteruakaz. San Bizente'ko Taŕokian, amaŕetan, Meza nagosi abestua, itzaldiagaz. Aita Luis Brabo'k egingo dau. Geru, Diego Lopez de Haro'ren aŕiduria dagon tokira aldatuko dira, landako lora batzuk ipinteko. Andik Udal-etxera yoko dabe, Don Diego toki obera aldatzeko idatziz eskatuaz. Ordu batean bazkari andia, «Chacolí Popular»'ean. Gero, eŕomeria atari zabalean. Ilaren 15'gaŕenean, gaubeko amaŕetan, gaualdia, Teŕaza aretoan. Don Diego'k Bilbao'ko uria irasi ebaneko urteuŕenaren gomutaz.

—Getxo'n antzerki yaia. Eusk langileen iztundeak Alfredo Etxabe zanaren «Eskuz esku» antzezuko dau. Atal-bitarteetan, euskal abestiak abestuko dira. Zinema Algorta'n ei da.

—Faustino Egiazabal'en Loteri banakolean atzo pagatu zan sari nagosiaren atzenengo zatia, iru-reun mila laurleko. Artolaza Armando'k yaso ebazan.

—Basurto'ko Eŕi-gaixotetxean il da Mikel Santurze Zamorano, il onen 9'gaŕenean bere buruari bost kutxiļukada emon eutsozana. Aspaldiko gaitzen batek gogait eragin edo eutsan. Lenagotik bere kiñu eg ñik gean bere buruar beste bi bidar. Irugaŕenean yadetsi dau gura ebana.

—Sestao'ko Udaleko edal-minak, salgei egozan egiak pisatzean, ogei kiloko ixuna bota deutsoe Gorostiza'ren okindegikoari, sei Arz'koari, ta lau «Paz»'koari.

—Barzelona'tik eta Prantzi'ko egoaldetik etoŕita da, Barzelona'ko Erakusketa ikusi-ostean, Asu'ko osagile gazte Portuondo Ī... ta. Donostia'tik igarotean Asuero'ren osakuntz... batzuk ikusten y... izan dau, ta berakbere eŕinn egin dauz bakar batzuk.

—Erandio'ko Udalak arpidea idigi dau Asu'ko sualdiaren kalteak ordaintzeko. 600 laurleko emon dauz. «Apurtuarte» ta Erandio kirol-batzak bere lagundu na deutse Asu'koai. Gaur, lauterdietan yokatuko dabe ostikoketan eder ortarako.

Itxas - ontzietako
AIZE-ZAPIAK, BANDERAK, ZIRAK OYALAK, SALBABIDAK
Bilbao eta Goyaaga'tar Juan
DEUSTO—BILBAO
Buitzientzako eztalkiak. — Etalkiak alogarna

Idazki edo kartak, izen-sallak eta abar irari edo inprimitu bear ba'dituzu, zeoŕek egin itzazu
ADELDI - 1
multicopista tresna bitartez. ADELDI-1 tresna osoa 175 peseta ba'io du.
Euskalerri guzian E. Contreras Rodriguez.—Legazpi, 1.—Donostia'n saltzen du.

Dr. ARRIETA
Sudur, eztaŕi ta belaŕietako sendagilea.
EUSKERAZ ITZ EGITEN DA
Prim kalea, 19, 4.º
Uŕutizkiña 10644
DONOSTIA

EREGE OSTATU ZARA
(Gran Hotel Central)
JATETXEA
Mayor kalea, 3
(Bulebar'eko aldamenean)
DONOSTIA

ETXEKO GORABERAK

ALDUNDIAN

Zartzaroa arindu

Zartzaro-Omen Eratzaleai irurogei mila peseta ematea erabaki du gure Aldundiak. Gipuzkoar bakoitzeko ogei xentimo. Udal guziai beste onenbeste egiteko eskatu die gañera, Gipuzkoa'n 75 urtetik gorako atsoagurretxorik, bizi diran arteko sari gabe geldit ez dedin.

Eŕenderi, Zumaŕaga, Usurbil, Aizarnazabal, Beŕobi ta Irura'k dagokiena emateko gertu daudela adierazi omen dute, Beste Udalen batzuek ere asmo ori darabiltela badakigu.

Arjentina'tik, Ortiz San Pelayo'tar Peli, azpeitiar jaun eskuzabalak, mila peseta bialdu ditu lan eder ontarako. Ikasbide ederra... ikasi nai duanarentzat.

800 saŕek egin dute dagoaneko, sari eskaera. Ta Auŕezkitegiak eman dituan 200.000 pesetakin, orain biltzen dan dirutzarekin eta Gobernuak emango duanarekin, gipuzkoar zar beartsu guzien azken urteak alaitu nai lirake.

Jaunak lagun bezaie, lan au beren gain artu dutenai.

UDALETXEAN

Sendagile batzaŕa-Aŕandegia-Bizaŕa noiz kendu?

SENDAGILEAK

Udaran, Sendagile Batzar Nagusi bat Donostia'n egingo dala jakin eraztera, izan zuan atzo alkateak Mañeru sendagile jauna. Españar sendagile asko etoŕiko omen da. Udalak zer-edozer antolatu bearko du, jaun oiek egoera atseginŕaŕia izan dezaten.

AGURA

Stressemann jaunarekin egona da atzo aŕatsaldean alkatea, bera agurtu ta bide bitez Donostia'gatik esan dituanak eskartzeko.

SARIKETAK

Begiristain jauna, Eŕiko Eresi-Ikastola ta Gizarte-Lanetarako Andre Bazkuna'k egin bear dituzten sari banaketatara juango da gaur.

AŔANDEGIA

Atzo goizeko amaiketan bildu ziran Alkatearen Langelan Begiristain jauna bera buru zutela, Aŕantzontzi jabe ta kanporako aŕai saltzale batzuekin, Eŕizerga buru, Lan-Batzordeko lendakari Bea-Murgia jauna ta eŕiko arkiteto Aldai jauna.

Aŕantzontzi-jabe ta saltzale aundi oiei dagokien lana, datoŕen iletik aŕandegi beŕian asteko eran jartzea erabaki zan. Lanak bizkortu bearko dira, beraz.

Eŕiko saltzaleak oraindaño bezela jaŕaituko dute. beren zatia bukatu arte.

ETXEAUŔE TA PATIO GARBIKETA

Etxeai «arpegia» zuritu ta atzekoaldea garbitzeko etxejabeai emandako epea iya bukatu da. Ta gero negaŕez ibiltzea alpeŕikakoa izango dutela adierazteko, eskatu zigun alkateak. Zigoŕa gogor dantzatuko omen da noski aurten.

LAN BATZORDE ORDEZKARITZA

Aŕieta Mendizabal, Argandoña, Vazquez, Gisasola ta Lopez jaunak alkatea bera zutela egin zuten beren batzarra...

Bizartegi jabeak beren moŕoiakin elkar artuta oraindaño izan dituzten lan orduak aldatu nai zituztela adierazaz egindako eskabidea, ontzat artu zan.

Ona auŕerantz bizartegietako lan-orduak: Goizeko 8'tatik aŕatzeko 8'tara (ordu 2'tatik 4'ak arte bazkaltzeko ixten dutela). Igande eguartean 8'tatik 12'tara.

Beste arazo batzuek ere erabaki zituzten.

GALLIOL
Egartiek asun-iturriya. Olo ta usoak gaixoak sendatzen ditu. Aldakuntza eŕaztutzen du, eta jateko gogoa piztu eŕointza ugaituaz. Salgei Sendakitegi (Farmacia) ta Drogeriye'an, eta eoilzaren etxean.
JESUS GONZALEZ
Farmacia. Ortuella (Bizkaya)

YUTE OLAK
Ziriko (arpilera), zoŕo, lokaŕi, txorte trenza) joskari, lokaŕitegirako ari lodiak, oŕo-mutuŕak lotu ta josteko ariak eta abar. Zuzenpidea
VICTORIANO CELAYA
APRTADO 1.—ZUMAYA

Oñetatik gaizki zabiltza? Nai dezulako da.
Probatu itzazu OÑETAKO BAÑU RUSOAK. Bat edo bi bañurako paketea 0,40. Sendakitegi (farmacia) ta Drogeriyetan saltzen da.

AK GURA TA GUK EZIN

Eloŕiyuak genduzan maisu aregaz. Edo ak geugaz.

Gure «lluvia es», «pegar me ba'chos», «para venir dise» ta oneen antzeko erdera mordoļuak entzun bakotxeko, burutik eginda lez yaten zan, eta iñon diranak entzun biar izaten genduzan.

Eta gu azitxuenok amar-amabi urteko mutiļak aren agirakak entzutian dardaganian asten giñan. ¿Zelan guk ondo esan, alik obetuen esanda be, maisuen ustez 'sarto esaten genduan-da?

«Sjelo», «naser» eta olakuak, baŕiz, ezek baño zeregin geyago emoten eutsen.

—Zuek eztakizue ez erderaz «ez euskeraz». ¡Nongo «sielo» ta «naser»! ¡«Cielo' ta «nacer» esan biarko deustazue! Euskeraz be, baseŕiko mutilai «sartuten' deutsadan lotriñian dakustanez, «ceruas» ta «zu zara» esan biar da, ta zuek «serua» ta «su sara» entsuten deutsuet beti. ¡Ikasi biarko deustazue «za-ce-ci» ori!

Baña maisuaren egiñalak-aŕen, ezin guk, ak gura eban lez, erderaz ondo egin. Eta egun batez, idazketarako ordu erdiya garaian, «plania» idazten miiñari aginka geure maixuetas giñarduela, baiñosku:

—¡Gorde planak! Oindik auŕera, egun birik baten, idazketiaren ordez erderaz ondo egiten ordu erdiko ikaskintzia izango dozue. Asi gaitezan ointxerik. Soñian, gorputzian doguzan zatiyak ondo esaten irakatsi biar deutsuet. ¡Ti... ¡Nik erakutsi ta zuek esan' —ta burua eskuaz oratuaz, ba-diraunsku— ¿Zelan yako oneri izena?

—«La cabesa»...; «la cabesa»... —alde batetik beštera eskola osuan etzan beste erantzunik—«la cabesa».

—¡Eztala olan, kirtenok! ¡La cabeza... za... za!!! ¡Atara miiña aza» esateko!

Eta mutil guztiyok, aŕa beteko ... atarata:

«La cabe... zza..., zza..., zzza»...!

Geuk gura barik, beste onenbeste gertau zan «los brasos», «la naris», «las seias» eta abaŕegaz.

—¡Ia, mutilak; kontuz orain!— ba-daŕaikiyo—. ¿Zuetacik iñor bate-dago dakiyanik sabelaren erdi-erdiyan guztiyok dogun tiŕiña zuteko aletxu antzeko «zertxuari» deritxon?

...eta murtik be iñok! ¡«Sinatrograpua» esaten baño gatxagua zuan a; bai antza!

—«¿Pero será posible que nadie lo sepa?»—iñuan maisuak erderaz, beste izkuntzarik ezekiyanla.

Baña an eguan Peru Baltz... ama ostalariya ebana, ta «biajantiais»-ta etxian entzunda, erderaguk bešte mutiļok baño obeto ekiyana. Yagi zan Peru Baltza bizkorbe-bizkor, ta gu guztiyok banan banan aŕo begiratu ostian, oļartxua lez burua yasota, ba-diño zoli:

—¡¡«El cil»!!

Guk baŕiari eutsin ezin, batak «puŕust» eta bestiak «karkar»; Peru, ostera, guri begira betizko ilunez ¿zeri baŕe? esango bai-leuan; eta maisua?... Maisuak uste eutsun Peru'k berba zantaŕen bat esan eutsola, ta asaŕe biziz txiliñari eragiñaz ba-diño garaitika:

—¡Ixi danok!—eta Peru'ri— ¡Ona, zu!

Peru'ren istar eta berna gaisuak ogei aldiz neurtu zituzan maisuaren zartiak. Eta iya negar egiñian Peru bere maitxura yuatian, baiñarduan mar-mar:

—¡Berak gura dauan lez esan... eta vo! ¡Etxuat nik «ce»-az esan, ala?

OTXOLUA

TXIRORK NORTZUK?

Landola-leyotxuan, guztiz txarto jantzitako gizon gazte bat agertu zan.

Folito-polito sakeletik, diru-papel moltso bat atara, eta leyotxuan egoan mutilari esan eutsan:

—Oneexek sei mila pesetok, noz nai atarateko eran jaŕi ei-dazuz.

—Berialaxe idigiko yatzu «li-...»—erantzun eutsan muti...

...egoan bitartean au... yakan bere lagun bat ei... esan eutsan:

—Ori gizon ori eztozu ezagutzen? Aterik-ate eskian ibilten dan bat, dozu ori.

—Ixilik egon adi, aterik-ate eskian da, sei mila peseta ¿zelan aŕayo eukiko yozak ba?...

Ameriketan-edo senide bat il da, itxirikoak ei-zirean diruok.

Eta alan da guzti be, gizonak eskian iñardun...

* * *

Madrid'ko kalietan eskian ebilan gizontxu bat, zaurietxera sartu eben, orain ezta aldi asko.

Eta berak eukazan soñeko zaar eta loyak, kentzen asi ziranean, baŕenian josita, diru-papeletan, bi mila peseta idoro eutsiezan.

Gizon ura ... ele...an ... emen ilaneu ebenian, jakin eben, ogei bei, etxe batzuk eta ogetamar mila ogerle'ko'ren jaube zala...

* * *

Igaro zan igandian, neu idazkari nazan batzorde bat, iŕeako lez, batu zan.

Txiroen artean banantzeko lauerlekotxu batzuk egozala-ta, norŕ emon leikioezun eztabaidan asi giñan.

Geure artian zan jaun gurgaŕi batek esan euskun:

«Bear-beaŕizanian dagoan sendi bat, neuk ezagutzen dot. Ama-alabak dira, biak gaixorik, ezer eztauke, aterik-ate eskean ibilteko eztira gauza... etxe atako «miseri» yak» amairik eztako...»

Baña beste bazkide batek urtetan dau:

«Beste sendi bat, neuk dakit nun bizi dan, emendik ez urun. Aita, ama ta lau umetxu. Gurasoiek gaixorik dagoz eta lau umetxuak gosez. Ondo uziak dira gurasook, eta gizona ezetarako ez da, eta orain arte emakumiak ... zertxu etxeratzen eban, baña, ar be gexotu do...

* * *

Irakurle maitia:

¡¡Zenbat onako sendi!! ¡¡Zenbat negar eta gose bazteŕetan!!

Atera eskean jatorkunari zerzertxu emotia, ¡zein edeŕa da! Baña, eskean ibilteko gauza ez, eta ixil-ixilik gosez eta biar bada, ... dardaŕaz, dagozanen bizinodua be, ¡ze negargaŕi eta ... nalgaŕia!

Aonexeri laguntzea, oso onuragaŕia izan... yakula ¡nok eztakit!

Dana ... emon ezeukiari ... emon es... ari...

Ordaña artuko dozu.

BELU-MENDU

Gernika.

ELIZ-GAYAK

EGUNALDIAK

Eguzkia: Irten 4'44. Sartu 19'13.
Ilargia: Irten 6'19. Sartu 27'34.
Ilgora 14.
Egunargiz 14 ordu eta 59 minutu.
Eliz-egutegia. Doneak:
Bingen = Vicente.
Masimen = Maximiano.
Julen = Julián.
Firma = Primo.
Peliken = Feliciano.
Pelyge = Pelagia.
Eŕikarta = Ricardo.
Jagoba = Santiago.
Katarine = Katalina.

Fentekoste ondorengo III'gaŕen igandeia eta Jesus'en Biotza'ren urtzialdekoa.

Igandeko Meza. Eliz-jantziak uriak.

Bezperak, Jesus'en Biotzarenak.

Jesus'en Biotza'ren Letania «Argi Donda»'ko 340 oŕialdean.

Urtero Paŕoki guztietan esan bear dan otoitza, 130'gaŕen oŕialdean.

Ebanjelioa

Ardi galdua. Zerutzen poza pekataria biurtzen danean.

Aldi artan: Zergalari (publikano) ta pekatariak, Jesus'engana aŕeratu ziran beŕari entzuteko. Eta farisio ta eskribak mar-mar aritzen ziran, esanaz: Onek, pekatariak artzen ditu, ta aiekin jaten oi du. Eta Jesus'ek, ipui au esan zien: Zuen arteko hark, eun ardi baditu, ta bat galtzen bazaio, ¿ez al da, larogeita emeretziak basamortuan utzita, galdu danaren bila joango, arkitu arte? Eta arkitutakoan, pozik jartzen du bizkaŕean, ta etxeratzen danean, adiskide ta auzokoai deitzen die esanaz: Poztu zaitezte nerekin batean, nere ardi galdua arkitu det-eta. Nik diotzuet: oŕelakoxe atsegiña izango da zeruan damutzen dan pekatari batengatik, damuberik ez dauzkaten larogeita-emeretzi onbidetsu edo justuengatik baño geyago. Eta emakume batek amar drakma dituela, bat galtzen badu, ¿ez ote du argia piztu ta etxe guzia garbitu ta aztertuko arkitu arte? eta arkituta gero, bere lagun ta auzokoak deitzen ditu ta esaten die: poztu zaitezte nerekin batean, drakma idiraj galdua arkitu det-eta. Era berean, diotzuet, Jaungoikoaren aingeruak poztuko dira, damutzen dan pekatari bakar batengatik.

Garbi ikusten da Ebanjelioko itzetan zein biguña zan Jesus, eta nolako eŕukia zuan pekatarientzako. Batez ere zergalari edo publikanoak gaizki ikusiak ziran, bai geiegikerian ibiltzen ziralako ta bai euren egitekokizuna alakoa zalako. Baño Jesus'ek oso ondo artzen zituan, eta ez zuan Pariseotaŕak zuten iguirik euretzat.

Dijoan tokietan, bazter guztietatik agertzen zaizka pekatariak. Itz ematen die, eŕukitsu azaltzen zaie, maite dituala ezagutzen dute eta gogoz Jesus'i entzuten diote. Au ezin ikusi dute Eskriba ta Pariseotaŕak, ezin eraman dute, eurak ainbe edo geiago bear bada, Jesus'en begietarako aiek izan bear ta. Ezin-ekuŕi ta ezin-eraman onek esan-arazten die batak besteari: «Pai onek—Jesus'ek—pekatariai entzuten die, da gañera eurakin batera jaten ditu».

Ona nola bidea euren zioten Jesus'i bere pekatarienganako maitasun eta eŕukia erakusteko. Ardi galduak pekatariak dira: larogei t'emeretzi utzita, ardi bakaŕaren bila dabilen artzaia Jesus ona degu.

Ondoren txanpon bat galdu zuan emakumeaz berdin erakusten digu bere biguntasuna. Itzaldi artan edestu zuan biotzik gogorrenak biguntzen dituan «Semeondatzale»'aren irudiki ezin ederago ura ere.

INGI MARGOZTUAK
(PAPER PINTATUAK)
DAMAZKO IRUDIKOAK, TXINO, KRETONAK, ZURPETA EDO TAPIZERI, ETA ABAR
UŔUZOLA Garibay, 7. — DONOSTIA Uŕutizkiña 1—03—24

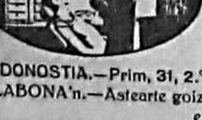

Instituto Dental
Ortz-agiñ sendagilea
Dr. Hernandorena
(sendagilea ta ortzlaria)
DONOSTIA.—Prim, 31, 2.º—Uŕutizkiña 13350.
BILABONA'n.—Astearte goizetan eta larunbat aŕatsaldetan.

Dr. Olaizola
Ouzitariko sendakintza (Cirujía general)
Rayos X, Rayos Ultravioleta eta Diatermia
ZUMAYA'n, Uŕutizkiña 90, egunero 11'etatik 1'etara eta 5'etatik 6'etara.

Egin itzazute zuen erosketak
LA CIUDAD CONDAL'ian
LOYOLA, 23
(Buen Pastor Elizaren onduan)
Mantak, koltxak, maindiriak, burupekoak, galtzerdiak, galtzetiñak eta beste edozein eŕopa ta tela gaiak.
ETXE ONEK
eŕopa zuri eta kolorezkoak berariz egiten ditu.
Ezkon-gaientzako ta jayobeŕientzako soñak
Manteleri eta oe-zapi aukera edeŕa.
EZ AZTU,
merkeen saltzen duan etxea au dala.
Eŕegalo politak erosle guziei.

SEGUROAK
AGIZKO ESKIER-EGINTZA
Heliodoro Zatarain. — Mayor, 12, 1.º — Donostia
Bazkun auen ordezkaritza:
Londres'ko «Northern» Assurances Company Limited
Suaro (sualdi-aŕizkuetzaz eskier-egintza); lan bitarteko eritasun, eta beste edozein eri edo gaxotasunaren aldarietzez, eta automobil, kamioi, motozikleta, gurdi ta abar. Eskier-egintza
«La Francfort» Franfort'eko Agizko Eskier-Bazkuna
Itxasoz eta luŕez bidaltzen diran salkaien Eskier-egintza (transporteak aseguratzea).

Lejiak EL LEON
UR ETA AUTZETAN
Etxetarako ta industrietarako nai dan eratara berezikí gertuta
Ola (fabrica) Eŕenderia (Gipuzkoa)—Langelak (ofiziñak) Urdaneta, 2—Uŕutizkiña, ...

ETENDURA edo ERNIA
Eten-ubal edo brageroak jartzen dira
CENTRO MEDICO ORTOPEDICO — Gipuzkoa plaza, 7. — DONOSTIA

YOLANDA
2 neseta

EUSKALDUNEN OGIBIDEAK

NEKAZARITZA

Nekazari gaixoa!

«Guk izaŕetik izaŕera egiten dogu lan» diño nekazariak, «zergapean, kontribuziñopean, zapaldurik gagoz.» Bai benetan: zerga beí amari, zerga aren araginari, zerga esneari ta naŕuari, ta zerga azalari, ta... ganera zerga «zenbatari» edo «zenbati» izateari. Okela ta esnea ta narua kendu ezkero, zer geratzen yako beiari? «Zenbat» izatea. Dan guztia naŕtu dabe, danaren gañean zerga edo kontribuziñoa ezaŕi deutse, ta ganera utsaren ganean zerga: gaixua, guztia naŕutu ezkero baita ezer. Ezer ez oŕeri ezaŕi oe zerga. «Oinbeste» bei dozulako «oinbeste» ogerleko, «oinbeste» ardi dozuzalako «oinbeste» eŕial oinbeste ori «besterik» ogerleko bat, eŕial bat paga-bera. Ta beŕogetamar ardi dozuzala ta beŕogetamar eŕial emon zerga-biltzaileari, ta biamonean ortandik bi edo iru egunera edo betera ekatxak eta eduŕak eroten ba deutsuz amar bat, ogerleko oŕeik ez deutšuez itzuliko. Ardibada utsari zerga, ta gura ba dozu, ileta-zerga.

Beiak beia lez, ardiak ardia lez, bakotxaren balioaren giñoan pagatu bear dala zerga. Kontu orijita ori. Beiari dituanak kendu ta zerga ardiari dituanak kendu ta zerga bota, ez al dira bardin ogei bei ta ogei ardi? «Bat» izate ori ezkutzekorik ez ba da, bardiña da bei edo ardi edo uso «izandakoarena».

Ba dogu ganera beste eskolu polita. Ba dakigu, luŕak ezer ezin emon dagikela ganadu barik, eta ganaduak ezer ezin emon dagikela luŕa barik. Beraz, zetako zerga biei ipiñi? Ta lankaiari, esateko alxuŕari, zerga bota bear ba yako, zegaitik kidaŕari ta buruari ta agoari, bakoizka, ta ez batean aixuŕari? Orain sortu ez dan zergarik iñoz sortuko ez da. Txalbat perian sartzeko sarbidea edo txartela biozu, ta saltzen ez ba dozu, ez deutšue itzuliko diru ori. Ta gaubean zoaz etxera goizeko txal gizen guria guztiz maskaldu-ta. Arantza onantza ibilian eta plazan egonean galdu dabena, nok ordainduko deutsu?

Gaur egunean baseŕietatik aldegin-gura andia dago. Yakiña! Zer egin baseŕitaŕari eusteko? Gauzeza, egingo bafitz, baiña gaitza egingo ez dan arte. Luŕaren yaubetasuna bear dau baseŕitaŕak. Luŕa aski izan bekio, ta eusko baseŕitaŕak ez dau luŕa bertan-bera itziko, biziaren diña emoten ba deutšo, ta bere burua luŕaren yaube ikusten ba dau. Eŕitik urira aldegiteak ez gaitu ikaratu bear, diño norbaitek, legea da, ta eziñ-aldegiña. Jentearen uriratze oŕek on asko dakazke gaitz askoren artean. Baseŕiak geitu bediz, eta eŕialdi edo pamiři bakotxaren diña bediz. Euskaleŕi guztia eskaldu bedi biztanlez, baiña ez bediz onsik gose geratu. Uritaŕen odola sendotu ta indartu bedi baseŕi odolaren bidez. Luŕa bete-bete euskotar izatea komeni da Euskaleŕia'n, eta eusko-odola uri nagosietan bere.

Eusko-pamiliaren oiña ta ondoa baseŕia dala esanik dago aspaldi, baiña ondo ori, nire ušterez, kolokan dago, egoñaŕirik baga, baseŕitaŕak yaubetasunik ez ba dau.

Baseŕiak zelan ugariago emon zenbait auŕerapenen bidez, ba diardue beste batzuk; baiña zetako dauz auŕerapen aŕeik, etekiñak ezin saldu ba dauz? Besteak iñoana: «telefonuak urdaiŕa berotuko al deutso neguteanº» Gauzak ondo saldu al izatea liteke bide egokia. Baseŕiak merkatutik uŕun dagoz, eta lanaren saririk ez dabe aurkitzen, eta... aldegin bear baseŕitik. Uri nagosietan saldutegiak ba legoz, zerbait auŕeratu leilike.

Bizkai'ko Diputaziñoak asmu onak agertu dauz nekazarientzako. Lengo baseŕiak nai baŕiztau, nai beste modara eraigi, komeni diran auŕerapen guztiekaz, elitekez gauz alpeŕa. Berartegi ta sastegia biziŕetxetik kanpora, oilotegi ta enparauak noberaren telatupetik uŕun eukitea ze mesede litzaken, beti bere atarira urten barik etxe-baŕutik erdu-bidea izan ezketiño, ta abar eta abar.

Edozelan bere, nekazari gaixuaren bizibide eŕukaŕia arintzekotan, etxat iduri alderdi bat baiño. BERAK LANDUTEN DABEN LUŔAREN YAUBETASUNA EMOTEA.

ORIXE

ARRAINTZA

KALDERA LERTZEAK

Lengoan esanari jaŕaitzen gatzaiola, ikusi dezagun gaur zertatik etoŕi diteken ezbear beldurgaŕi ori.

Eŕango genduke gaurdaño eztala oŕen beŕi garbian ikasi.

Itxas-ontzien luŕun-pertz edo kaldera oietarik zenbait, gero pus kak erakutsi dutenez, aulegiak, zaaŕegiak, erdi-ondatuak ziralako lertu izan dira.

Ura bear bezin saŕi ez beŕituak ere ekaŕi-dezake lertzea, indar berea emateko gairik geiago bear izaten baitu.

Besteetan, kalderu-zaien, aren bete ta kontu-artzeko diran gizonen ez-jakiñak, beren lanbide ortan bear ainbat ikasiak ez izanak, ekaŕi dezake lertzea. Badakigu nork, oraindik-orain, suzaitza edo fogoneritzakiko ikasi-agiri bat eman zion ezertxo ere ikašten aritu etzaan bati...

Azkenik, ontziburuak edo patroiak ere iñoiz izan dituzu ezbear oŕi oŕen eŕudun. ¿Noiz?... Kalderari, eman lezaken baño indar aundiagorik eskatu diotenean: kaldera indarbeartu-arazi dutenean. Adibidez: badakizute aŕantzaleok, egaluzea edo «bonito» erderaz deritzan atun-aŕantzan, abiada aundian, askotan sal baño lais tedago, ibiři nai izaten dala...

Zer egin diteken ezbear oiek beŕirako gure itxasotik kentzeko? Eŕera eztala, ontzi-jabeŕi diru aundiak gastatu-arazi gabe?...

Uŕengo batean zerbait ontaz jardun bear degu oraindik.

Gaurkoz esan dezagun, zerbaitxo egiten asi dirala itxas-agintariak, eta askoz geiago bear dala ere, bijoazkie geren txaloak. Arbidez: Suzaitza edo fogonetzarako azterketetan, esamiñean, leen baño geyexeago artzen zuzte suzai-gaiak, bear ainbat kin ezik lanbide ortan sartu ezti ten.

Beste gauza bat, gaurtandik egin-beaŕa: agintariak kalderak aitzen, aztertzen, ontzat ematea, alegia, bene-benetako miatzea-aztertzea izan dedila; ta ez, len ak ala aginten duala-ta, ikusia ere, eta txar ala on, aul naiz sendo guziak onetsi.

Eŕena geiago.

ITXASO

Baiñan goazen beŕiz gure erletara. Erleontzi edo erletze baten baŕena gauz aŕigaři asko dira.

Geiak dakite erleak iru eratakoak dirala: Eŕegiña, langileak eta eŕemando edo alpeŕak.

Eŕegiña, erleuntzan bizi diran guzien ama da. Bera bizitzen da lau edo bost urte, eta etxetik bein bakaŕik irteizen da, javo ta egun gutxira, bere ezkontzako eguneean. Geroztik ariitzen da beti egunero 500'dik 3.000'ra aŕautz ipiñiaz.

Erlezulo bakoitzean aŕautz bat bakaŕik piztzen da, eta, berealà, ortan bakaŕik ariitzen diran erle batzuek, zaintzen dute aŕautz ori, bear dan laguntza eta janaria emanaz, andik ez eŕegiñera erle egiña sortu dedin. Erlezuloa, beraiez, aundixeagoa danean, erle-langile edo emearen ordez, erlemando edo alpeŕa sortzen da.

Eŕegiña ilko ba'litz erlepila osoa galdua litzake: eta, argatik, ori geriatzean, ume bati erlezuloa zabalduaz, eta janari berezia emanaz, eŕegin edo ama egingo dute.

Ontzi bakoitzean erle ama edo eŕegin bat bakaŕik izaten da. Bi edo iru sortzen ba-dira, berala iltzo dituzte bat bakaŕik geldi dedin. Eŕegiñak ez dio beñere giroari eztenik sartzen, beste eŕegin bati baizik. Eŕemandoak eztenik ez dute.

Lorerik lore, etengabe egatuaz, erleak ezti goŕia biltzen du. Eztian dauden kemen ta indaŕak aŕigaŕiak dira. Kilo bat eztik zortzi aŕautzen indarak omen ditu.

Eztia izaten da neguko aldi otz eta beltzean erleak jaten duten janaria.

Umeak azten ari diran bitartean, loreautsa beren janarirako ekartzen zaye. Ikustekoak izaten dira erleak, beren atzeko anketan bi txoxkor borobil, batzuetan oriak, bestetan goŕiak, bestetan zuriskak, ekarriaz. Ez dute beñere koxkor oetako bat goŕia eta beste oria edo zura ekartzen. Beti bak berdiñak.

Beste gauz aŕigaři bat, erleetxean, argizaiya da. Au ez da loretan bildua, baizik sabelpean erleak dituen zimur batzuetatik izerdia bezela sortua.

Argizayaz egiñak dira erlezuloak. Erlezulo bakoitzak sei alde batutzen duten toŕian egiten duen piramide edo toŕeak jakintsu askori buruauste asko eman die, eta erleak, Jainkoak erakutsi dien bidetik, egunero gauz aŕigaři ori egiten dute!

Joango ba-giña erleontzia eta erlien bizitzan ikusten ditugun gauz guziak esaten, ez genduke berealakoan bukatuko.

Baiñan unetxo baŕean bederik ikusi ditzagun gure erleak, eta berealà antz emango diogu etxe ortan bakoitzak bere eginkizuna duela. Batzuek ezti bila joan dira: besteak loreauts bila: batzuek altsuma gaztien mutuŕean gai eraskor bat biltzen dute, gero bere tarte ta zirikitu guziak isteko: besteak atean aizematen ari dira, ontziko airea beŕitzeko: batzuek baŕengo zakar eta ildakoa ateraz ari dira: besteak ume zaintzen: batzuek eŕegiñari aŕautzak ipiñten laguntzen: besteak argizaya egiten: batzuek abaraskak antolatzen: besteak etxeko atea zaintzen, aŕotzak lapuŕetara etoŕi ez ditezen. Amaika gauz aŕigaři...

Erleak bere etxea zaintzen duten bezela guk ere gure etxe zar, gure Euskaleŕia, zainduko ba'genduke!

ERLEZALE

ERLEAK

Erleak, Euskaleŕia'n gure nekazarientzako aberaspide polita bear luteke. Egunkari au zuen oñari begira baitago, gai oŕen ikasbidezatza ematea erabaki du, ta alaxe, Jainkoa lagun, egingo du uŕengo egunetan.

Asteko, gaur, erleen bizierakiko beŕi jakingaŕi batzuek bijoaz.

Erleak naiko gauz aŕigaŕi erakusten digute. Mundu ontan gizona sortua izan baño lenago erleak ba-ziran, baiñan ordutik onuntza ainbeste urte igaroaŕen beren lanak, beren eginkizunak, bete izan dituzte Jainkoak erakutsi zien bezela.

Gizona, beŕiz, bere adimenaz aurrerapen beŕiak egunero sortuaz aurrera dijoa. Beñepein berak one la dio.

Ala ere, galdetzen ba-diogute nun dagoen auŕerapena, nor dan auŕeragotua: Urkia'ko zelayan zorion ten bizi dan artzaitxoa, ala New York edo York-Beŕi'n automobil ta zarata tartean bizia beti galtzeko zorian dabilen mutikoa: gar bi erantzungo genduke, lenbiziko arean laŕuan izan nayago gendu ela.

Lantegiko Otsak

KOMITE PARIETARIO TA BESTEAK

Euskaldun askoren ogibidea ola ta fabriketan dago, batzuek nagusi ta ugazaba, geienak langiŕe ta alogerako, beraz ajola aundiko arazo degu au.

Gaur, egia esateko, langiŕien eskubideak aintzakotzat artzen dituzte, ta oraindik toki askotan inor onlak txiki zamaŕak ba-dira, batez ere familiko gizonantzat, pixkana pixkana bear dan neuŕira iritxiko dirala uste degu.

Gaur langiŕien alde jaŕiak daude: zartzaroako eŕetiroa, auŕa egiten duten ama-langiŕeai laguntza, ta beste zenbait. Lana izan dedila ta baita ere irabaziak: bada da oen lekutik partitu diteke. Bai nagusi ta diruzari baita langileari.

Euskera

Bestela ez. Ontako lana gero ta obeto egin beaŕa dago ta langileak gogoz lana artu, ikasi ta trebetu al duten guzia.

Aldi bateko uelga onor ta nagusi-langiŕe arteko asaŕeak gebentzeko Gobiernoak eratu ditu KOMITES PARITARIOS deritzana, au da nagusi ta langiŕe arteko batzar bitakoak.

Lanbide bakoitzak batzar berezia du, langileak ta nagusiak, berdiñean aukeratutakoa. Esate baterako: burni ta mekaniko langileak bat dute; ogitegi txokolatero ta gañerakoak berea; soñeko, oñetako, jostun ta zapatagileak bestea: paper fabriketako langileak bestea; kaietako langileak, argin, arotz ta beste guziak.

Sozialisten ta goŕien eskuetan erori ez ditezen batzar oriek komeni da, benepein langile katolikoak alkartzea ordezkariak batzar orietara bidaltzeko.

Euskaldunentzat Soziedade egokiena Euskal Langilien Alkartasuna edo «Solidaridad de Obreros Vascos» da. Ta onelako alkartasunik ez dagoa eŕietan, lenbailen zatu bear luteke, bidezkoa dalako euskalduna euskaldunakin alkartzea. Bestela, gaurko egunean langilea iñongo soziedadean sartu gabe ezin egon diteke ta beintzat langile katolikoen alkartasunean sartu bedi.

* * *

Eibar'ko Euskal Langilien Alkartasuna'k erabaki du Kooperatiba denda eder bat laister zabaltzea. Jendea noiz irikiko dan zai dago ta pozik mesede aundia egingo dielako.

* * *

Perez Solis komunista izana ta gogor ta fiñetakoa, gañera, bide zuzenera biurtu da beŕiz, oker guziak aitortuaz.

Aita Gafo, dominiko azkaŕak egiñiko liburu baten itzauŕean, Perez Solis'ek esaten du Eliza Katolikoak bakaŕik erabaki litzazkela zuzen ta garbi langiŕe ta nagusien arteko auziak.

Aberastasunak eaizki partituak izatea ez dala Eliz Katolikoan eŕua ta ez dala Jaungoikoa'ren legeak bezelakorik pakea, ondasun ta adiskidetasuna munduan zabaltzeko.

Baseŕia salgai

Zumaŕagan eta eŕitik ogei minutura arkitzen dan Etxeberi Bizkardo baseŕia saltzen da bere luŕakin.

Baseŕi au erosi edo beste argibiderik nai duanak geldetu dezala zuzenbide onetara:

Sr. D. Pedro Maria Aranzadi, Secretario.—Zumaŕraga.

Baseŕitaŕak

Lore, landare ta barazki mota guzietarako aziak.

Villa Maria Luisa

ERNANI. 2 —DONOSTIA

10589 uŕutizkiña

Soñeko ebakitze Irakastola

Amabost egunean erakusten du IZA'tar EUJENIA'k mota guzietako jantziak (txuŕik naiz koloredunak) gizon, emakume eta aurrentzat ebakitzen. «Sacardoi» eraz.

MAISTRAK EUSKERAZ ITZ-EGITEN DU

San Martin kalea, 39, 4'gn bizitza ezkerdara

DONOSTIA

Beŕirik beŕienak

(AZKEN ORDUA)

MAC DONALD TA LAGUNAK JORJE EREGE AUREAN.—ITALI'KO EREGEAK KRISTAU KATOLIKOEN EREGEARI.—EGAZKARI (ABIADORE) ITALIAREN IBILKUNDEA.—«LA NACION» ETA CAMBO.—FHGANISTAN'GO IXTILUAK.—MUSSOLINI'REN ALABA, IBILTARI EDER

AIZE-ERAUNTSIAK ONDATU

Koloni'tik (Alemani). «RT-27» zeritzan aize-ontzi edo dirijiblea, ekaitz beltz batek eraso Cassel'go egazki-zelaian, ta zearo puŕukatu du.

EGAZKARI (ABIADORE) ITALIARAK BULGARIA'N

Varna'tik. Bulgari'ko beŕikariak, periodikoak, maitezko agurak dagizkie ara oraintsu joanak diran ogei-ta-amabost egazki edo aeroplano italiaŕei. Iñoiz ez omen da an noski ikusi, erbestetaŕik ain beŕitarte ta aŕera onez artzen.

Varna'ko egazki-zelaiatik beŕiro italiaŕak abiñ ziranean, bide luze-samaŕean zenbait egazki bulgariaŕek lagun egin zieten. Aien omenez ere airean baŕena zijoazela beetik kañoi-ots aundiak ziran.

ITALIAŔAK ODESSA'N

Odessa'tik.—Varna'tik zetozelarik, gaur eguerdian ditugu onera ietxiak ogei-ta-amabost egazki (aeroplano) italiar eder. Odessa

betirako

inguruan dan aintzira edo putzuan gelditu dira ur-egazkiok. Ikusgaŕiro ondozkatuta agertu ziran, geŕan oi-bezela. Aintziran uŕeratu baño leenago, Odessa gañetik biraka aritu ziran.

«LA NACION»'EK CAMBO GORATU

Madrid'etik. — «La Nación» egunkariak Cambó jauna asko goratzen du, biretik ia iru miloi peseta ordainduta iru kuadro antzinako Alemani'an erosi baititu, Kataluña'ko eder-erakustegi edo museorako. Alakoak bear omen luteke, noski, beren buru argiak aberastutako aundikiak, oñordekorik eztuenean beintzat: beren eŕiei, alegia, on egin.

INGALATEŔA'KO AGINTARI BEŔIEK EREGE-AUREAN

Londres'tik.—Mac Donald, Ingalateŕa'ko aginte-buru aukerabeŕia, bere ministroak lagun dituela, Windsor gaztelura etoŕia da, Jorje eŕegeari eguŕak egiñaz.

Windsor'en jendetza aundia zegoan zai, ta agintari beŕiok eldu ziranean ongi-etoŕi beroa egin zieten, txaloka.

Berealà, eŕege dagoan jauregira jo, ta bertan, olakoetan oi-bezela, zin egin zuten, juramentu alegia, aren auŕean, aginbide beŕian zintzo jokatuko dutela itz emanaz. Eŕege oso onik zan: itzartze oŕen goraberak etzuan betere nekatu. Ministro bakoitzak izketalditxo bat egiteko kemena ere izan zuan. Eŕegearen osasunari on-iritzita eten zuten ministroak.

AGINTARITZA BEŔIA DALATA

Londres'tik.—Beŕikari edo periodiko geienek ongi-etoŕia dagiote langile-alderdiaren agintearı. Alaz guziaz ere, zenbaiti etzaie biziro ongi iruditu Erbeste-Arloetan Heenderson jauna jaŕia.

LEGE JAKINTSU BAT IL

Buenos Aires'tik. —Suarez'tar Jose Leon aipatua il da. Erbestelege gaietan oso jakintsua zan.

ITXAS ONTZI BATEK ZUBIA JO

Elbe'etik.—Her ibaian zubi bati eraso ta ondoratu egin da itxasontzi bat. Ibiltzale edo turista diralako oietarik zenbait zekarzkian. Bear baño geaigo ito dira. Dagoaneko atereak dira ibaitik amalau gorputz.

ITALI'K SANTUAREN AUREKO BIALI BAT IZENDATU

Eŕoma'tik.—Victor Manuel eŕegeak Vecchi di Valcismon senadorea Itali'ren biali edo enbajadore izendatu du, Aita Santuaren auŕeko. Dakizutenez, orain kristauen Aita Donea bere buruaren jabe da, edozein nazio ainbat.

BAIKUNTZA (EMPRESTITO) BAT

Berlin'dik.—Emengo Dirutza-Etxe edo Bolsa'n zuzmuŕa dabil Schacht jaunak iritxi ote duan Amerika'ko Eŕi-Alkartuak (Estados Unidos) Alemania'ri beŕogeita-amar miloi dolar (irureun ta beŕogeitu-amar mila pesetatik gora) irabazian ematea, euneko zazpi t'erdian ta epe labuŕez.

SUEZI'KO DIRUGAI-MINISTROTZA UTSIK

Stockolmo'tik.—Emengo Dirugai-ministroak bere aginbideari utzi egin dio, aginte-lagunekin iritxi batera etzetoŕelako.

TROTSKI'K INGALATEŔA'N NAI

Constantinopla'tik. —Agidanez, Mac Donald'ek Trotski'ren uŕutidazki edo telegrama bat jaso omen ea baimenik emango al dion puzkatean Ingalateŕa aldetik ibiltzeko, osasuna zaitu ta esku-tartean darabilzkian ikasketai jaŕaituz.

ABEŔITIK UŔUTI ILAK

Habana'tik. —Guanabakoa'n Osinalde'tar Mariano Aita, gipuzkoaŕa, il da.

Baita ere, emen Habana'n, eun ta iru urtez, Almeida'tar Pilar andre españiaŕa.

AFGANISTAN'EN EZTARABILTE IXTILU MAKALA

Peshawar'tik.—Beste eŕegegai edo eŕege-enai» beŕia agertu omen. Leen baño ere ixtilu goŕiagoak ditugu. Dirudienez, Chulan nabikhan jauna da (irakur bezaal-duanak): leen Kabul'go biali edo enbajadore Mosku'n (Eŕusia'n) egona. Soviet'aŕen laguntzaz ote dabilen.

Leenengo erasoan edeŕak artu omen da, beste eŕege-nai Hab Bullth'ek autsirik.

VESUBIO SUMENDIAK EGIN KALTEAK

Napoles'tik.—Orain-oraingo sutu-aldian eun miloitik gorako kal

iltzea

teak egin ditu Itali'ko Vesubio sumendiak. Eun ta larogei etxe ondatu, beŕogei-ta-amar eŕi-baso eder kiskali, ta abar.

BONBA BAT ESPRES BATEN AZPIAN

Londres'tik.—Viena'tik diotenez: Atenas-Viena-Paris bitarteko espresaren (tren laisteŕaren) azpian suzko mokolo laŕi bat lertu dala, nork jaŕia daan eztakitelarik. Priiab uriaren inguruetan izan da. Yugoeslabia'ko ego alderuntz. Andre batek leentzeago bi gizaseme ikusi omen, mugarutz egiñalean. Zorionez, trenaren asti-galtzea beste okeŕik ezta izan.

CONSTANTINOPLA'N SUTE BELDURGARIA

Constantinopla'tik. —Marmaratxen artean. Onda yavo ala ere. Alderdi artako uri alde osoa gaŕak artuta. Ezin iñola itzali. Jendea zoratu bear dualarik dabil, izuak artuta.

PARIS'EN EGUNKARI BEŔIA

Paris'tik.—Biar, astelenez eguneroko beŕi bat agertzekoa da, «La République» izenez. Deladier ministro izana ta Tessan'dar Pranzisko ditu zuzendari. (Agur, «konpañeo»: guk auŕea artu diagu beintzat!)

MUSSOLINI'REN ALABA, IBILTARI EDER

Eŕoma'tik. — Itali'ko Buruzagi (an «Duce» esaten diote) daan Mussolini'ren alaba Edda'k ibilaldi luze bat egin bear omen, Europa'n baŕena, Berlin, Viena, Budapest, eta, agian, Inglateŕa, Frantzi ta España ere ikušiz.

Leendik ere aski ibilia da neskatx ori, India ere ezagutzen baitu. Europa'kikoa ondoren, Japoi ta Amerika'ko Eŕi-Alkartuak (Estados Unidos) ikusi asmoz da.

Jolas-zale bikaña da neskatx «baliente» ori: zaldizkarako naiz igerirako, «tennis» edo sare-pilotan eta automobila erabiltzen tajuzkoa omen da, ta bizkor-askoa. Bai mendira igotzen ere: Italia'an diran sumendi biak (Besubio ta Etna) oñez gainduak ditu.

Gizarteko beŕi

JUAN ETORIAK

Lekeitio'ra juan zaigu kaisarseme Max gorengo-dukea.

Baena'ko dukea, Biaritz eta Burdeos bidean emen gelditu da. Burdeos'tik Tanjer'a omen dijua bere semeakin egotera.

—Salabeŕia'tar Jose Maria idazle sonatua, Madrid'a juango da gaur.

—Elizalde'tar Luis arkitetoa, Vichy'ra alde egiña da.

—Kasadebante (Manuel) jauna ta bere emaztea beŕiz Cauterets'era.

—Niza'tik etoŕi omen da Rezola, aldun jaunaren emaztea (Garzia Abezila andrea) bere alabarekin.

—Mutriku'tik alde egin du Oso ro'tar Gotzen (Abeŕi) ezagunak andregai bila. Bertan guztokorik ez nunbait.

NASTUAN

Noruega'ko konsul-ordezkotza bere gain artu du Keidar Gustaf Wasteŕon jaunak.

—Munduko Lan Eskaera-Erreintz Etxe ordezkari izendatu dute Eusebio Kaŕranga jaun ezaguna, Gipuzkoa'rako.

EZKONTZA

Emilia Laiseka Alende anderea Aŕiŕe ta Olabaŕi'tar Jaime jaunarekin ezkondu da, aren «Kaialde» deritxon etxe politean. Bilbao'ko eendirik onenetakoak dira biak.

Aitamabitxi, Olabaŕi'tar Maria senargaiaren ama, ta Alende'tar Tomas jauna izan ziran.

Andregaia zoragaŕia zegon «Eŕeginkume» erara seda mear egindako jazki arin, eta Isabel'eren antzera, oŕatz mutuŕez txirordatutako puntila garestiz egindako estalki zabala, eztai-lore bi kestun batez zintzilik zeramala, zoragaŕia zegon. Bere aiton Alende'tar Tomas eta senar Aŕiŕe'tar Jaime'k eskeñitako perla-lepoko biraňak zeramazkin. Ezkon-guraoen belaŕitakoak ere dizdiz zegien bere belaŕi fiñetan.

Senar-emazte egindakoan, gure arian baŕena Paris'era begira igan ziran. Ondo ibili bitez.

MARKINA JAUNADI APARI BAT

Bart eskeñi zioten oturuntz bat Aero Clubs'en, Pasai'ko Portu o injenieroa dan Markina'tar Xavier jaunari. Itxas Arazo Guruzea eman diotelako. Ogeitasei lagun bildu ziran. Asuero jauna bean artean.

ERIOTZAK

Bart iritxi zitzaion bere ordua ainbeste denboran gaxo egon dan Diaz de Espada'ren Merkader'tar Konzezion andreari. Donostian zendi ezagunekoa. Emilio Diaz de Espada jaunarekin ezkondua zegon. Seme-alabakin uzten du bere alargun eta gure adiskide ona.

Biyar izango dira iletak «Artzai Ona» elizan, goizeko 11'tan, eta

nai

ondoren bere gorputza Miramon'dik Ildegira eramatea.

G. B. Otoi bere gogo aldez.

Abando'tar Julige Henao, 46 BILBAO

Burni-olak.—Burni-labe.—Suarditegi. — Makineria. — Etxegintzarako gaiak.—«Abando» markadun sukaldeak merkeak.—Uburni-abeak eta U burniak neuŕi ta loditasun guztikoak.

BERARIZKO-IKASKETAK

Lantegietarako burnigintza guziak.

SUKALDEAK

«Abando» marka duten sukaldeak ikusi baño len etzazute sukalderik erosi. Salneuŕi merkleak.

Henao, 46 —BILBAO

IDAZTEKO (eskribitzeko) makiñak bere zinta ta gañerakoak antolatzeko Lantegia. Makiña beŕiak eta erabiliak saltzen dira, esku-diruz eta epetan (plazoka). ARANAZ, Paseo Colón, 19.—Donostia. Uŕutizkiña 13.003.

JOSE MARIA MARTIARENA TA LAGUNAK

OPTICA (Argiztia)

Fotografia (Argazkintza)

T. S. H.

Hernani, 6 — Uŕutizkiña 10731

DONOSTIA

OTOI EGIZUTE,

MAÑARI'N 1929'KO ILBELTZA'REN 31'AN

63 URTE ZITUELARIK

BUSTINTZA TA LASUEN'DAR EBAISTA j. aldez

G. B.

Berak sortutako eus'kal idazle xoŕiak, EGUNKARI aldezko lanxo au eskeintzerakoan, KIRIKINO aldez Aitaguretxo bat bederik es'katzen dizute euskeltzale guziei.

Bide batez KIRIKINO SARIA, aren izena ondorengoei utzi, ta euskal idazleak sarituaz euskera indartzeko asmatu zala adierazten dizute, zuen emaltzak aŕen ta aŕen ez ukatzeko eskatuaz.

Donostia, Garagarila 9

Jolasak

Pelota

ATZOKOAK

Moderno'n palaz: 1'koa Azurmendi II ta Izagiŕe'k 43 zeuzkaten, Zaŕaga ta Pasai'k 50'gaŕena egin zutenean. Dirua irabazlien alde irten zan. Azkenengo aldiz 30'nan berdindu ziran. Partidu edeŕa izan zan.

2'na. eŕemontez: Arano ta Egusbkiza'ri bi tantoz irabazi zieten Izagiŕe E. eta Eskudero'k. Gora-bera asko izan zan, bai pelotarietan, bai jokuan ta bai diruan. Azkenegoz 48'na egon ziran.

Urumea'n puntaz: 1'oa. Etxaburu ta Nazabal'ek 34, eta Isasi ta Elosegi'k 40. Erdiz-perdikoa izan zan.

2'na.: Gorospe ta Esteban, Laŕañaga ta Aŕate'ren aurka. Partidu au Laŕañaga'k galdu zuan. Alpeŕik izan ziran bere lagunaren egin-alak eta izardiak: zazpi tantoz galdu zuten.

3'na. Zaŕaga ta Periko, Etxeberia ta Iriondo'ren aurka. Berdiña ta edeŕa izan zan. Ez zitzayon azkenera arte nork irabaziko zuan antzik artu. 38'raño iritxi ziran Zaŕaga ta Periko.

AZKOITI'N ESKUZ

Etxaniz II ta Aŕieta'k uŕenetik oliki jokatuaŕen, azkenean Kastrig eta Joaristi garaiŕe. Edeŕa izan zan.

ATZOKOAK

Marrid'en palaz: Galarta II ta Amorebieta'ak 16 tantoz Kintana I ta Otxoa'ri irabazi.

2'nean Otxotorena ta Bega'k 16 tantoz Ostolaza ta Takolo'ri irabazi zieten.

Iruña'n eŕemontez: Mendoza ta Mora'k joku batez irabazte die Agiŕe ta Arbeloa'ri.

2'oa. Mina ta Abrego II'k zortzi jokutara, Olague ta Iraola bi joku bakaŕetan utzi zituzten.

Bilbao'n palaz: Naŕu ta Aŕigoŕiaga'k, Txistu I ta Zornotza'ri ost tantoz irabazi.

2'na Arenas ta Beŕiz'ek tanto batez galdu zuten Aŕigoŕiaga ta Urkidi'ren aurka. Gutxitan bezelako bikañak bi partiduak.

GAUR

Moderno'n palaz: 1'oa Azurmendi II eta Kintana II, Solozabal eta Egiguren'ren aurka.

Eŕemontez 2'na: Pasiego ta Salabeŕia I, Juriko ta Aranburu'ren aurka.

Eŕemontez 3'ena: Arano ta Eskudero, Izagiŕe ta Altuna'ren aurka.

Urumea'n Puntaz.—Gorospe ta Aŕiondo Ondaŕes eta Elosegi'ren aurka.

2'ena: Astigaŕaga ta Uŕesti, Orio ta Ondaŕes'en aurka.

3'ena: Maiz anayak, Isasi ta Iriondo aurka.

Iruña'n eŕemontez: 1'oa Arze ta Esponda, Patrizio ta Gelbentzu'ren aurka.

2'ena Arbeloa ta Mendoza, Mora ta Agiŕe'ren aurka.

Bilbao'n palaz: Goizeko 11'tan. Txistu eta Urzaiz. Naŕu anayen aurka.

Aratsaldeko 4'retan. 1'oa. Abasolo ta Urjamuno, Amorebieta II ta Eloŕio'ren aurka.

2'ena Orue ta Aŕigoŕiaga I. Txistu eta Zornotza'ren aurka.

Gazteiz'en eskuz: Fernandez eta

ote

Uribe, Txikuri ta Ormaazabal'en aurka.

Eibar'en eskuz: Peru ta Txapasŕa'k lenengo kuadrotik atereaz, Zabala ta Altuna'ri irugaŕenetik. Baldin Peru'k erantzuten badu ikusgaŕia izango da.

Gernika'n eskuz: Kiŕu ta Mondragones'ek Irureta ta Artazu'ri.

Irun'en Ramuntxo Trinketean: Salegi ta Atano IV, Teodoro ta Aŕayet I'aren aurka.

Bayona'ko Trinketean: Leonis eta Damestoy, Beaxka ta Arze'ren aurka.

BIAR ASTELENEZ

Moderno'n palaz: 1'oa Zaŕaga ta Izagiŕe, Galarta III ta Pasai'ren aurka.

Eŕemontez 2'ena: Lasa ta Altuna, Etxaniz ta Eskudero'ren aurka.

Urumea'n puntaz: 1'oa Komin eta Periko'k Bikandi ta Iriondo'ri.

2'ena Orio ta Aŕate'k, Ondaŕes anayai.

3'ena Etzebeŕia ta Nazabal, Elizondo ta Ibarluzea'ren aurka.

Iruña'n eŕemontez: 1'oa Salabeŕia ta Zildoz, Mendoza ta Aŕizabalaga'ren aurka.

2'ena Mina ta Salŕamendi, Olague ta Bengoetxea'ren aurka.

Gernika'n eskuz: Zabalŕe ta Artamendik', Ulazia ta Monasterio'ri.

IKUSGARI EDERA GAUR «MODERNO»'N

Amar t'erdietan palaz: Iruña'ko Sainz ta Astiz, Españi'ko txapeldunnak, Egia ta Balda, Gipuzkoa'ko txapeldunen aurka.

Ondoren emango zaye Españi'ko punta-txapeltza-agiria, ain kementsu irabazi duten Donosti'ko «Club Fortuna»'ko Yarza ta Sagarna jaunairi.

Gero Gipuzkoa'ko txapeltza eskuz: Alde batetik «C. D. Loyolataŕa»'ko Azkue ta Etxenike, ta bestetik «Beti Jai»'ko Etxaŕi anayak. Oso berdiñak dira, ta ez dago nortzuk irabaziko duten asmatzerik. ¡Partido edeŕa benetan!

Jende asko izango da gaur «Moderno'ko esertokietan.

Ez dakigu zergatik dan, baño gero ta zaletasun geiago da pelota-jolasak ematen dienetik bizi ez diran jokalariak ikusteko. ¡Izan ere txalogaŕiak dira «amateur» abek.

—Bizkaia'n ere gaur erabakiko dira nortzuk aurten txapeldun izan.

OLINPIAR-JOLASETAKO INDARKETAK

Gaur Tolosa'n bilduko dira Gipuzkoa'ko mutilik onenak joan dan igandean asi zuten txapeltza jaŕaitzera. Beste jolas asko ta asko baño oŕasungaŕi ta obeak dira leiaketa garbi oiek. Gezuŕa dirudi gure artean ain zaletasun gutxi izatea: baldin ezer gutxi badenezake utsa litzake, baño ikusia dago euskaldunak beste jolasetan bezelaxe oietan ere auŕenako mailaetara eldu ditezkela. Auŕen ere Españi'ko txapeltza laŕ erabiliko dute gure gaztedak. ¡Zoaz Berazubi'ko jolastoki ederera, utsean ikusi dezakegu-ta! Amaikatan asiko dira.

—Bizkaia'n ere Ibaiondo'ko zelaian bilduko dira bertako mutilak.

—Madrid, Barzelona ta Galiza'ko gaur jaŕaituko dite jolas abeŕan eta aukeratuko dituzte Españi'ko txapeltzarako onenak.

Ukabilketa — Boxen

BART URUMEA'N POLIKI—IKUSGARIA IZAN ZAN MARTINEZ FORT ETA VERCKER'ENA—BIKAINA DAUKAGU IBARA'KO ISIDORO—UZKUDUN'EN GERTAKETAK

Asi dala sartzen esan genezake ukalbiketarako zaletasuna. Mazirudian bart Urumea'ko aretoak, jende asko ezpazan ere, gogoan izan bear degu ez gaudela Ipar-Amerika'n milaka noiz-nai muturjoka ikustera biltzeko. Nekez batean luŕa artuko du gure artean jolas onek, Uzkudun'ek ikastolaren bat jartzen ez digula. Zaartzoa da euskaldunentzako inzeles-jolas au.

I.—Etxebeŕia ta Pujana berdin biak, bai jokuz ta bai irabazteko gogoz. Iñor ez garaiŕe.

II.—Sangitua ta Alis Bizente. Laugaŕen ekiñaldian (round) Sangitua debaŕari irabazitzat ematen dio epailariak, Alis ia eztala gauza uštean. Iskanbiŕa gogoŕa jaiki zan bidezkoa etzalako epai ori. Gogor asi ziran biak, baño berealaxe ezagundu zan Alis gutxiago zana. Epaia entzutean, bazezakean zer edo zer Alis'ek, eta utzi egin bear zioten Sangitunak lo-eraziri arte. Jo ta kea nai du jenteak, jo ta kea!

Aaztu eraztearen, nola nai ere, irten zuten Argotte, Frantzi'ko txapeldunak eta gure Gaztañaga Ibaŕekoak. Askoz ere politagoak eta ikusgaŕiagoak dira erakusketa oiek: izan ere eŕazago da aizeari eman da eman jarduten, ez eman bat ta bi lartu egiten. Ezagun du Argotte'k—jaiotzaz donostiaŕa da au ez dala alpeŕik Frantzi'ko garaiŕe.

Makiñabat txalo entzun zuan gure Isidoro'k. Asko ikasi duala dirudi. Ala erakutsiko al-digu datozen San Juanetan Tolosa'n. Atzoko tzalorik geienak egun ote tan ere entzungo ditulakoan gaude: oso gogokoa degu emen Isidoro.

III. Kalbo eta Vanderwyver.—Lenengo iru ekiñaldietan gogorkoa izan zan oen biena. Biak zein Kalbo nagusi, eta azkenengo iruetan zeozer piztu bazan bestea, puntoz garaiŕe Kalbo. Txalo asko entzun zituzten azkenean.

IV.—Dubois eta Santos.—Seigaŕen ekiñaldian bukatu-eraziz zuan epailariak Santos ezer gutxitarako zalako. Asuero jaunak Ezin ongi daki Dubois'ek suduŕa topatzen: jaŕi zion lana Santos'i estriieminos-inguruak sendatzen.

V.—MartinezFort eta Vercker. Donostia'n ikusi dan edeŕenetakoa izan zan den biena. Biak zein baño zein aritu zitzaizkigun: ijolas onek dituan jokaera guziak erakutsi ziakiguten. Azken aldera iñor gutxi zegoan exerita, danak zutirik, danak txaloka. Asi ta berealà sei segundo egin zituan luŕean Vercker'ek, eta beti zeozer geixeago bezela agertu zan Fort. Azkenean onentzat izan zan erabakia, baña bientzat izan ziran

dezu?

txaloak ugari. Ez dago ezpairik, Donostia'n agertzen dan trebeana Fort da.

Epailariak ondo batez ere Kasanobas. Onen gain juan ziran azkenengo bi ukabilketak.

Pozik irten zuan jendeak. Bestebat arte.

ARI DA GERTATZEN GURE UZKUDUN

Gogor ari da Uzkudun Hoosiek falla eŕian aurki duan ukabilketarako gertatzen. Lengoan bere ekiñaldietan ikustera juan ziranen arteko batek «Gernika'ko arbola» jo omen zion txistuz. Guztiz suertu zala entzutean diote lango egunerokoak.

Schemelling alemandaŕa du bere aurka dijoana eta topatu aiizan dituan ukabilkaririk antzekoenak artu ditu gure Uzkudun'ek bere gertapenetarako. Ikusten danez, ez dauka guk erakutsi beaŕik. Uzkudun'ek badaki «munduguziko ostro beltza» Eŕezil'a ekartzeko nai-ta nai-ezkoa duala saio au irabaztea, eta aixa menderatuko duala alemandar maltzur ori, bere aldekoak esaten ari bazaizka ere, badaki zeñi zer sinistu. Jokatzeko eŕa ta biuŕikerietan Schmelling'en antz geiena duten ukabilkariak artu ditu seguroago beaŕez. Aŕapatu egizue gure mutila...! ¡Il onen 27'a!

Ostiko pelota

Il onetan amaitzen dira iru mailatako joku-aldiak. Asko esan oat die gaur aŕatsaldean egiten dutenak euren puntuetarako. Azkenera ta laŕiago gaurkoa ezkero gutxi izango dira maŕa bakoitzeko nagusi gelditu ditezkenak.

I malan, Donostiko «Real Sociedad»-ek palta zaizkion irurak irabazten baditu, ez puntura iritxi diteke. Asieran bezin kementsu baleuteke, baño... belaŕia jaŕiko genuke ezta Donostiaŕak sail onetako irugaŕen ere geldituz.

Asko izango litzake «Real Union»-ek gaur «Real Madrid»-i irabaztea. Saileko zazpigaŕen gelditzen bada ez du gutxi egingo.

«Racing Santander», dana irabazita ere, azkenengo gelditzen da.

«Atletic Madrid» eta Barzelona'ko «Europa» ezin ditezke iñola ere lenengoetako izatera iritxi.

Gelditzen zaizkigu bada lenengo izatera eldutzeko bidean Bizkai'ko «Atletic» eta «Arenas» Barzelona'ko «Español» eta «Barcelona» eta «Real Madrid».

«Barcelona»k bere zelaian galdutzea ez da eŕaxa izango, eta bein gaurkoa irabazi ezkero, kaixo motel!... oso uŕeratuko da lenengo izatera. Gaur 18 puntu dauzka. Bilbao'ko «Atletic»-ek 17: palta zaizkan irurak irabazita 23'raño igoko luke; baño ez degu uste oŕelakirik egingo duanik.

Galantzirik aundienetako jokaldia gaur Getxon «Arenas» eta «D. [illegible] «Arenas»ek irabazten [illegible] Euskaleŕikorik [illegible] tala, txapeldun izatera [illegible] oŕelakorik egingo duanik.

Beraz gure iritzirako gaur «Real Madrid», «Barcelona» eta «Arenas»en eskuetan geldituko da txapela. Ez dakigu zergatik, baño il onen 30'ean Getxon jokatzen dan atzera utzitakoan erabakiko da nork jantzi txapela. Izango da jendea egun artan «Barcelona»-«Arenas» ikusten.

II malan.—Oraindikan ere «D. Alaves»eko mutil atsegiñak iritxi litezke lenengo izatera. «Sevilla» dabil egiñaletan. Bien artean dago gorabera guzia. «Iberia» ere ez dago au eztala, txapeldun izaбаño..

III malan.—Emen dabiltz Tolosaŕak zalapartaka: «Cartagena»kok ipurtargi bana erosi omen dituzte, eta eskeŕak oni. Barakaldotaŕak ere berdintsu. «Osasuna»'k ere geiago zirudien asi aurretik.

«Murcia», C. Leonesa» ta «Castellon» dabiltz aurretik.

OSTIKO-JOLASA

Larzabal'en - Euskalduna-Pasayako.—Eŕenderi ta Pasaya'n zai daude gaur aŕatsadea noiz iritxiko, edeŕa ta bizia izango dala uste dan partida au ikusteko.

Atotxa'n, «Real Sociedad» (bigaŕena)—Amaikak bat.—Goizeko amaiketan, egualdi ona bada izango da nork ikusia partidu au. Baldin Amaikak bat'ek galtzen badu Real Sociedad'ekoak dira txapeldun.

Txiŕingariak

Barzelona.—Erakusketa orokaŕeko Sari nagusia (Gran Premio de la Exposición Universal) da gaur. Euskaleŕtik Zepeda, Oñaederra ta L. Montero dira junik Barzelona'ra.

230 kilomtro ibili guzia, laua geiena, zoru ona. 198-k eman dute izena. Gureak batetik gutxi izan aŕen—iru bakaŕik!—eta eurai dagokiten bezelakoak bideak izan ez aŕen, auŕe aldean agertuko diralakoan gaude.

Irun. Montero Rikardo oso gaizki egon da oztu baten ondorenak laŕi igarotzen. Obekixo dagoan kontua zioten bart aŕatsean.

ITALIA'RI BIRA

Gaurkoakin bukatzen da: Alessandria-Milan. Ezeren okeŕik ez badu Binda'k irabaziko du. Bear bada munduko onena izango da txiŕingulari kementsu au. Eus[illegible] iri bira ematera ekartzeko, Bilbao'ko gure lagun «Excelsior»ek, al-egiñak egiten ari dala zion atzi. Asko poztuko giñake gure artean ikustez.

MOTOR-LAISTERKETA

Biar, astelenean asiko da munduan zaratarik geien ateratzen duan laisterketa au. Gure Lasarte'ko bidezabalak ez omen daukate zer ikusirik zailtasunean angoakin. Gure bidezabalik okeŕen eta biurrienak baño gaitzagoak omen ditu. Manderitzayon Ugarteari 7 bira eman bearko diote bertan sartzen direnak: 350 milla edo 647 km. guzira.

Munduko laisterkaririk onenak esaten duana

Kilometro batetik gañerako laisterketa guziak nekeak baño ibilerak geiegoetan galdu-erazitzen ditu.

Bukaerako ekiñaldiak bein baño geiagoetan—ez beti—eman dezake irabazi al-izatea; asierako egiñalak laisterketako beŕi ez jakiteak egin-erazten ditu. Laisterketa oetan segundoak gutxi esan nai dute, askotan beintzat miñutu batzuek erabakitzen dituzte-ta.

Beaŕezkoa da ibilera eŕax ta arin baten jabe egitea, neke gutxiz, ibili bear dan artea baño zeozer geixeagoan ere irauteko eran. Beste edozein jolasek ainbat buru eskatzen du laisterketak. Gogoz eta gogor saiatu bear da. Bere onetik atera lezaken edozer utzi bear da; erari guztiak—biziak be dira, nai ta nai-ez—; ke-belaŕa ere bai, birikatarako txaŕa dalako.

Ez da asko, kilometroak eta kilometroak ibiltzea, oitzeko; zenbatean igarotzen degun bakoitza jakin bear degu. Konturik eraman gabe iñor ez da eguneroko lanetik aberasten: konturik ez daraman laisterkaria ere ez da asko izatera iritxiko. Beaŕezkoa du erloju on bat; gero txuxen jaso bitzu bere saioetako ibiliak, eta badaki auŕez, agertzen dan tokian agertzen dala zertara iritxi diteken.

Ibilera eŕaxa ta neke gabea; luŕa anka-puntaz jo, geinez ere oin zoruaz, bein ere ez orpoaz. Berdintasunik gabe, traketa eta nekean dijoa orpoaz luŕa jotzen duana.

Astean bi aldiz jarduntxo bana beintzat bear dira, gorputzari jirain eutsi eta laisterketara jartzeko. Baño kontu artu bear zaie geiegiko saioai, kaltegaŕiak dira-ta. Laisterketan beti ari gabe, txandatu beste edozein indarketaz.

PAAWO NURMI

EŔIRIK-EŔI

Aizarna

Korpus Kristi egunez zazpiretako mezetan izan zan Jaunartzearekin asi ziran elizkizunak. Amaŕetan meza nagusi edeŕa eta onen ondoren ibildeuna Gurutze Donearen elizatxotik ziar egin da, Jesus'en Biotza'ren bederatziuŕena ere aši genduan eta oraiñ ilunabaŕetan egiten da.

—Luistaŕen biŕera jartzia erabaki zan ezkero eŕiko mutilak oso bero nabaitu ditugu gogo ori betenayaz. Datoŕen igandia izendatua dago eginkizun oŕetarako eta entzun danez gertaerak egiten ari dira ordurako.

Jesus'en Lagundiko A. Agiŕe eta A. Egibar emen datoz eta erbestetik Luistar asko etoŕiko diran ustia dago gañera.

Bejondaizuela mutilak, eta jaŕaitu zintzo artutako bide zuzenari.

—Urteko ikaskizunak bukatuta etoŕi dira Saturaran'dik Iruretatar Toribio eta Azkue'tar Fuljenzio apaiz gaiak. Ongi etoŕiak.

—Potzuta basetxean alabatxo bat izan dute. Zorionak.

—Gaxorik aldi uzea igaro ondoren Jaungoikuari bere gogoa itzuli zion Laŕañaga'tar Maria'k. Goyan bego. Iletan jende asko izan zan. Irakurleai otoitz bana eskatzen dizue beronen gogo alde. —*Egi-zale'k.*

Andoain

Eranegun ikusi degu emen Jesus'en Biotz eguna zala-ta guztiz atsegin izan zaigun elizkizun bat. Goizean jende asko Jaunartzen. Meza nagusi ereŕa ta iluntzian prozesio edeŕagoa. ¡Ikustekoa zan prozesioaren bukaeran eliz auŕean eŕi guztia Kredoa kantatzen!

—Igaz Zumaŕaga'n, eta auŕekoan Aŕasate'n izan zan Euskeleguna, aurten emen izango dala diote, Laŕamendi jakintsuaren omenez egingo diran jaietan. ¡Ala balitz!

Aŕua

IKASTALDIAK BUKATUTA

Gazteiz aldian ikastaldiak bukatu ondoren, bertako seme, Balenziaga anaiak ikusi ditugu.

—Baita ere, Saturandik etoŕita, Urola burnibideko Jefe jaunaren seme argia.

Ongi etoŕiak gazteak, ta udara on bat igaro dezazutela zuen sendien artean opa dizugu.

NEKAZARIAK

Eguzki bero artean gogoz gabiltz [illegible]ngo nekazariak, arto joŕaketan. Oraingo itxuraz, baba ere izango da. Zelai ertzetan bare gutxi nunbait aurten. Belar ondukean ari gera, joan dan urtian aña negar ezin gentzake egin. Sagaŕa ere ederki azaltzen da. Ori ondo.

LUISTAR TALDE BEŔIA

Gaur aŕatsaldean Aizarna'ra iyoko dira emengo Luistaŕak. Eŕi ortako gaztedien artean gaur ipiñiko da Luistaŕen elkartea ta. Zuri urdin banderaren babesian bildu dedila gipuzkoa-gaztedia ta lenago Luistar izan zan onen izenian, elkarte beŕian sartu diran Aizarnaŕai, zorionak.

ESKOLA NAI

Endoyataŕak aspaldi onetan, eskola kontuan motx dabiltza. Baten batek zerbait pauso eman dituala entzun degu, maextra on bat irixtiaŕen. Bear-beaŕeko gauza baita gaurko egunean eskola.—*Ziolar.*

Beizama

Zabala'tar Jose Migel apaizgai jator eta gure lagun aundia Gazteiz'ko ikastetxetik etoŕi zaigu, atseden aldia bere etxean igarotzera. Zorionak esamiña guztiz edeŕak egin dituzulako eta oraiñ lasai lasai zere gurasoen ondoan atšeden aldia igarotzea opa dizugu.

—Pestak gerturatzen ari dira ta laister asiko dira sukalde eta gelak zuritzen eta etxeak apaintzen. A-miarma sare eta txokoetako autsak egualdi goŕia daukate. emakumeak garbitzeko eŕatzak artuta bazter guziari begira asitzen diranean.

—Gure serora Ezeiza'tar Gabina'k alabatxo bat izan du. Zorionak eta alabatxoa ongi azitzea opa dizugu.

—Igande aŕatsaldean gaizkitu eta berealа il zan Juan Urkijo mutil gaztea.

Luistaŕa zan eta il zan goizean Jaunartzen izandu zan. Obiratzeko elizkizunean Luis'tar guziak izan ziran eta edeŕtašun aundia ematen zuen gazte talde aiek eren lagunaren alde otoitz egiten ikusteak.—*Igaratxo.*

—Lengoan idazle beŕi bat asi zitzaigun «Ez da ezer» izenaz, baña bada zeozer bai. Kale alde guztia markatzekotan gizon dotorean bat degu. Baña kale alde guzia eŕezago markatzen du ausi baño. Buŕunda otsarekin piska bat ikaratzen du, baña Ilaŕataŕak jokua nai badezute kale alden paltarik ez dago.

Zesto egiten artzen dituzun
txanpon banakak kentzeko,
joku egitia asko dezu zuk
kalian entregatzeko.

Eta zoek Aldabataŕak gari ebakitzen Beizama markatu omen dezute, ta nai dezutenian etoŕi, Aizkoran bezin azkar garia ebakitzen badezute, zuek txapeldun. Erantzun (?)'ra.—*Bida-zeozer.*

Lasarte

Orue'tar Pepita il zala urte bete dala ta juandan astearteau 16'esan elizkizun eder bat egin zan emen.

—Oria'n il zan il onen 6'an Aldaz'tar Todor gaztea. 34 urte zituan eta biriкeri edo pulmonia gaitz gaiztoak garbitu zuan. Ostiralean lurperatu eta larunbatean egin ziran gañontzeko elizkizunak jende asko bildurik. Laguntzen diegu atsekabean bere sendiari eta batez ere bere gurasoe Agustin eta Inaxi zintzoai.

—Laŕekoetxe baseŕiko mutil gazte bat ere oso gaizki egon da bañan beŕiro sendotzen asia izan bear du. Onen gaixotašunaren gañean ere makiña bat aldera it egin da; batzuek subiak aotik kosk egin ziola, besteak anketik bešteak eskutik eta oŕela ari ziran eta geienak beintzat bazakiten (beren ustean) nundik eta nok etoŕia zan gaizotasun ori. Bañan gero jakin zan eskuko biatz batean miñ pizka bat artu zuala eta ura gaixotu eta artatik odol guztia galdu eta ziaro pasmatu zala. Asko poztutzen naiz mutil ori sendatzia eta ea lenbailen kalean ikusten degun.

—Jakindu degu aurten 23 lagun dijuaztela Lourdes'era. Ni ere joan izandu naiz eta beŕiz ere juateko zale nago, bañan esaten dutenez orain diru asko xamar bear da. Kanbioa ere igo egin baita. Datoŕen urterako 17 edo 18'ra jeitxitzen bada orduan juango gera.

—Korputz egunean ikusi nuan Oria'ko lagun talde bat emengo Yuŕita'tar Jose jaunaren beribil edo automobil batean zijoala. ¿Eta nora zijoaztela uste dezute? Ez zenduteke noski igaŕiko. Bada Ereñozu'ra joan ziran beren lagun zan Donosti'tar Frantzisko'ren animaren alde Antoni Deunari meza bat ezkeintzera. Jaŕaitu oŕelaxe motelak ildakoetzaz aztu gabe.

—Lengo larunbatean emengo eskol auŕak eta Oria'koak nasturik (nexkak) bi automobil aundietan Loyola'ra joan ziran eta aldanean bai eguna ederki igaro ere Iñaki Deunaren jaioteŕian. Beŕiz joateko gogoarekin etoŕiak izan bear dute.—*Saldatxur.*

Oyartzun

Gaur igandea Jesus'en biyotzan eguna jaitzen degu; berebiziko elizkizun edeŕa egiten da egun oŕetan batez ere aŕatsaldeko «prozesiyua» eta kalian egiten dan itzaldiya ikusgaŕiyak izaten dira. Aurten gañera jubileoa irabazteko jende aško bilduko dala uste degu.

—Mayatzeko ila Ama Birjiña'ri eskeŕi diyogun bezela il au Jesus'en Biyotzari; zortzi egun auŕetik prestatzen ari gera ilunabaŕian itzalditxoak egiñaz.

—Uda igarotzera etoŕi zaizkigu apaiz-gai eta bestelako ikasleak. Guztiyok ongi atera zaztela esamiñatan? Zorionak bada danari.

—Bi aste oyetan ezkondu dira Maria Irigoyen «Juaitzenekua» Zumaya'ko batekiñ eta Juliana Urkia «Toŕes»'kua Aŕaldeko alargunakiñ.

Igandian irakuŕi zuten lendabiziko ezkon-deya Jesusa Olaizola, Frantziško Olaizola'rekin. Zorionak ezkondu, eta ezkongaiai.

—Ramona Rezola Goiko galekuak eta Antonia Ugarte Altzibarkuak aurtxo bana dute. Zorionak.

—Azkenengo ARGIA'n irakuŕi gendun atsegiñ aundiz emengo Mitxelena'tar Pedro Mari gazteak egindako idaztitxo au. «Nola zabaldu zan Euskal-eŕian gari ereinketa» txit ederki egiña. Zorionak.

—Emengo sagarduak aurten asi ordako atutzen dira; izan-ere kanpoko jendetik badabil batez ere jai egunian.

—«Txiki alai». Nere zorionik sutsuenak, ederki erantzun diyozu ta, Ezkuŕa'tik atera dan oŕeri, eta auŕera bildurik gabe.—*Mirentxu.*

Tolosa

ESKUBIDEA BIZI DA BETI

Atsegin aundiz irakuŕi ditugu «La Voz de Navarra» eta «El Pensamiento Navarro»'n etoŕi diran esanak egun oitan gure Sinismena eta Napaŕoa'ko gurea bezela, beti gañera ager datoŕen eskubide maitien alde. Eta «El Debate» albistariaren bada ez badako bide aldakoŕa etzaiela gogoko.

Egi aundia.

Zuriyak eta beltzak bakaŕik
ezagutzen giñan len
pintaŕatuak ondo dakigu
zer pixti txaŕak diraden.

ZERURA

Goŕotxategi Nemexioi ta bere emazteari aur jaio beŕia igo zaiote zerura. Agertzen diotegu berai gure ongi naia.

GAU GURTZALEAK

Korpus Kristi egunean jaiera aundiak egin ziran. Gau-gurtzaleak larunbatetik igandera zuten berea, itzaldia zubela Aginagalde jaunak. Adierazi zuan Eŕomako Aita Deunaren gogoa, ez besoak gurutzetuta egotekoa baizik anean bizi-bizi aritzekoa, batzuek [illegible]rabateko lanean besteak bestean [s]inismena indartzen, albistari kementsuak pixtu ta indartuaz ¡ai ori!

BEŔI SAMIÑA

«Tolaetxe»'ko Araña'tar Pelix Jauna il da eriotz on batekin 80 inbat urte dituala. Lengo gudan karlisteta ibilia zan bere anaiakin batera. Bere etxekoai batez ere Julian jaunari gure samiñ agu[r]a ta Aita gure bat ARGIA'ko irakurleai eškatzen dietet il danagatik. Jauna Berekin beza.

GIZARTE BEŔIAK

Sendaketa bat egin da arkitzen da Donosti'n Pagoa'tar Agustin. Lenbailen sendatu. Olaŕa'tar Joxe jauna gaixo aldia igaro ta sendatzen ari da. Ederki, ori nai degu.

JAI ERIKOIAK

San Juan jaiak alderatzen ari zaizkigu. Makil-dantzariak ere ari dira egunero bere sayuak egiten txistulariakin batera. Ez da jai au atzera utzi bear dana. baizik aldan egokiena antolatzea egin bear da. Laguntza osoa eman bezaio eŕiak. Umeak ikasi ditzatela euskal abesti polit eta xamuŕak. Eta sortu jaia apaintzeko bear diran erak eŕikoitašun gogoaz.

ZORIONAK

Laister ezkontzekotan da Begiristain'tar Joxe Bilabona'koa Mendizabal'tar Maria Zaldibi'ko «Aldaburu»'ko neskatx onarekin. Zorionak.

ALDABA'KO BEŔIAK

«Batixta» aldaba auzokuak oŕi bat eman digu eskura adierazten duena zeñen eliz jai edeŕak egin diran Gorputz egunean ibilaldi bikañaz gizatalde ugariakin eta Maria'ren Alaben abesti entzungaŕiaz.

Antonio Deuna'ren egunean ere iaiera aundi bat dutela, apaiz islari jator bat datorkiotela. Erbestetik abeslariak ere ta organo jotzale gañ gañekoa.

Eŕetore jaunari urte askotako osasuna opa zaiola oŕelako jaiera aundiagatik.

Elax šoñu jotzalea ere badatorkiotela alaitutzera bere txistuaz Aldaba'ko enparantza ta basetxetako atariak.

Meza nagusi ondoren pelota joro'tar Gotzon (Abeŕi) ezagunak, anaien aurka. Señaliak botiak omen daude. ¿Aizkoran ainbat eŕex irabaziko ote du Lasa'k pelotan?

Ikusi egin bearko...—*Gurasobide.*

Uŕetxu

EZKONTZA

Deitan arkitzen da Gabilondo'tar Gaspar, eŕitaŕa, Zumaŕaga'ko neskatil bategaz. Bizimodu eder bat opa diat. Gaspar. Zorionak.

DABILTZANAK

Madrid'etik etxeratu dira Buska'tar Pepita, ta Alberdi'tar Karmenxu bere aitarekin.

Amerikatatik, Imaz'tar Eŕamon, bere emazte Okariz'tar Anjela, ta bi šemetxoakin. Baita ere Ipar-Agiŕe'tar Nikolas, geure osaba, gizen gizen eginda.

Buska'tar Onorio ta Belaustegi'tar Joxe Mari ikasleak ere etoŕiak dira.

Ongi etoŕi guziok.

Donostira juan dira Salinas'tar Demetri ta bere emazte Rosario, bi semetxokin. Ondo izan.

OSTIKOLARIYAK

Juan da Elgoibar'era Pio Rodrigez. Lenbailen sendatuko al du Aŕilaga ospetzuak.

OSTIOLARIYAK

Patxi'k esan didanez Ortuz'eri zerbait bialtzeko ostikoketaren bat egiteko asmoak omen dituzte. Oso ondo dago ori, emengo laguntzak asko poztutzen ditu Aprika'n dauden mutilak eta. Ia danon artian mila laurleko pare bat bialtzen dizkiogun.—*Erbindura.*

Urnieta

Auŕeko astean Teleri baseŕiko Furundarena'tar Manuel il zan.

—Oria'ko etxadian, beŕiz, Aldaz'tar Teodoro.

Biak sasoirik onenean. Egon bitez Goien.

—Gure lagun maite dan Arizmendi'tar Enrike, gaxo egon da.

—Baita Otsotegi baseŕiko Mujika'tar Serapio'ren emaztea ere.

—Egun auetan eguzkiak benaz berotzendu; eta inguru auetako belaŕak ontzen ari dira.

Igez, urte šasoi ontan, sega apustu edo jokaldi bat izan zan emen, bertako bi mutil gasteen artean; eta laister beste bat izango ote dan, badabiltza susmuŕak.

Beintzat, Almorza'tar Antonio jaunari, batzuen-batzuk, eskatu omen diote belaze bat.

—Uri ontan ere, jaiera aundiarekin ospatu da Jesus'en Biotza'ren eguna.

Goizian Jauna artzen, 130 mutil eta neska koxkor izan ziran. Notin laŕiak ere, ez ziran gutxiago izan.

Amaŕetan, beŕiz, meza nagusia. «Anjelis'»ena abestu zan emengo abeslari, eŕi eta Donosti'tik etoŕi ziran Iru Miren deritzaien neskatzen artean. Onda yayo ala ere.

Gañerakoan, etxe asko egon ziran apainduak Josu'en Biotz irudiakin. Urtetik urtera geiago.

Igandean ere, Jauna agirian zala, meza nagusia Jesuš'en Biotza'ren izenean eman zan.

Leŕo auen auŕetik esaten detan bezela, Urnieta'ko eŕiak ederki jaieratu du Jesus'en Biotza. Bederatzi uŕenean, makiña bat notin ibili da elizan.

Berak maite gaituenez, guk ere Bera maite iŕan bear.—*Lander.*

Zarautz

CORPUS CHRISTI

Egunari zegokion aunditasunakin ospatu degu zarauztaŕok. Ikusgaŕia izan zan Meza nagusi ondoren egin zan prozesiyo eder ura Jauna eramanik Pelusioko Artzobispuak.

—Jesusen Biotzaren bederatziuŕenari Gorputz Egunian asiera eman zitzayon eliz nagusian. Jesus'en irudia oso apainki dago ainbeste argi ta lore txuri-goŕi usaintsuakin inguratuta. Pozik azalduko nituzke ementxe Irudi ori oŕen ederki jaŕi duten iru neskatilen izenak, baña... Nere zorion-aguŕa artu ezazute beintzat neskatil maitagaŕiak.

ON EMETERIO AŔESE «LA REJA»'N

—Atzo zortzi itzaldi polita egiña da euskera garbi-garbian, esan di zer egin nayan. Iruñako dultzaijaunak ere euskel-abesti politak abestu omen zituan. Gure txaluak Reja'taŕei, eta jaŕai euskeraz itzaldiak egiten bidezkua da ta.

—Sanpelayuak gañian ditugula ta baten batzuek asi dira zeozer egin nayan. Iruñako dultzaineruak datozela diote, eta... guk uste degu eŕiko txuntxuna ta eresbatzakin naikua badala.

EZTARI, SUDUR ta BELARIETAKO MIÑAK SENDATZEKO

Dr. Jesus M. Olaŕeaga

Klinika «Ntra. Sra. Izaskun»

TOLOSA

Goizean: 10'etatik 1'era.

Aŕatsaldean: 3'etatik 5'etara.

ARGIA ta Eleiz-gizonak

ARGIAk bizkera guzitetan aizkide zintzo ta lagun onak euki ba'ditu be, abade, jaupari ta lekaideen artean txaŕenak ez ditu euki. Lekalde, abade ta jaupariak toki guzitetan, baña, batezba, Gipuzkoa'ko baztar-egaletan, ARGIAri mille eratara lagundu ta indaŕa emon dautse.

Gipuzkoa'ko eŕirik geyen-geyenetan ARGIAren zabaltzaillerik sutsu ta laguntzaillerik zintzoenak abade agurgaŕiak izan diran lez, Bizkai'ko eŕirik geyen geyenetan be ARGIAren eta beste euskaldun oŕi on guztien zabaltzaillerik eragin, laguntzaillerik arduratsu, aldezkaririk gartsu ta goratzaillerik zintzoenak abade-lekaldeak izan bear leuke.

Gipuzkoa'ko eŕi asko ta askoan ARGIA Eleizako ateetan polito baño politoago zabaldu ta eŕiratu dan lez. Bizkai'ko eŕi asko ta askotan be ARGIA zein beste edozein euskaldun oŕi on zabaldu ta eŕiratzekotokirik egokizko ta aukeratuenak Eleiza-arteak dira.

Gipuzkoa'ko eŕi asko ta askotan eŕiak mezatik igandeetan urtekeran Eleizako ateetan mutiko batzuk ARGIAkaz abadeak ipintan dituezan lez, euskaltzaletasun eta eŕitzaletasun apuŕik dauken Bizkai'ko abadeak be, ARGIA ta beste euskaldun oŕi on guztiakaz Eleiza-ateeten bardingo batzuk igandero ipiñi bear leukez.

Iganderoko txonitz-itzaldiakaz ta beste erakutsi eder-goragaŕiakaz Jaungoiko ta gizonen begietan Abadeak lan onurakor, txalogaŕi ta sarigaŕia egiten dau.

Itzeldi argi ta txonitz gorengoakaz eŕitaŕen adimenak argitu ta biotzak berotzen dituan abade lekaidea zorlongaŕia ba-da, itzaldirik argi ta txonitzik gorengoenak baño, eŕitaŕen biotz-edi ñetan lentxoago-gerotxoago onura ugari ta igali iraunkoŕa goak emongo dituezan izpaŕingi egunero, asteroko ta beste irakurgai onak eŕitaŕen artean zabaltzen dituan lekalde-abadeak asko be ondiño zorlongalaj o da.

Eleiza baŕiak jasoten, gexo etxeak egiten, irakastetxeak ugaritzen, urko-lagunak poztuten eta mesedeak, mundua zear, milla eratara une gustietan zabaltzen, Jaungoikoak emon dau tson dirua ereigiten daben euskaldun abade nai katoliku lauak ezbai barik, egitada goragaŕi ta txalogaŕia egiten dau. Baña Josukristo'ren ziñismena une gustietan adorez autortu, bulartsu goratu ta zintzotasunez aldeztuten daben ARGIAren antzeko izpaŕingi buŕukalari ta eguneroko adoretsua Euskaleŕi osoaren baztar-egalak zear zabaltzen dirua ereigiten duan Euskaldun-abadeak zein katoliku lauak, Hartmann janzkorduneren aboz, mille bider be egite onuragaŕi ta goragaŕiago egiten dau.

Lurbira zabalaren baztar egaletatik Jaungoikoaren irakatsi ta legeak zabaltzen, gau-egunero su ta gar diarduen belgundari bulartsuaren lana, ondo lan edergoragaŕia da. Baña sei mixiolariren lanik eder, goragaŕi ta eten bakoena baño. ARGIA'ren antzeko izpaŕingi on eta eguneroko garbi-langillearen lana, bederatzigaŕen Pio'ren eritxi indartsuz, esko be lan onuratsu, iraunkor, goragaŕi ta txalogaŕiago da.

Eleizaren aldezko idatzi sakonak idatzi, ta argitaratzen dituan abade lekaidea, goragaŕi ta sarigaŕia ba-da, ARGIA'ren antzeko izpaŕingionak Euskaleŕi osoan ugari baño ugariago zabaldu ta euskaldun etxe gustietan sartu ta irakuŕi deitezan, eŕi baŕuko jasoera ta izpaŕak arduraz jakin, ganoraz idatzi ta asez apaindurik ARGIA'ra lantzean bein bidaltzen dituan euskaldun lekalde-abadea, sarigaŕi ta goragaŕiago da.

Euskaleŕian ziñismena sakondu, oitureak zindotu, jolasak garbitu, bizkerak zintzotu ta euskerea eŕotzen iñork baño aleginduago egin beaŕa dauken abade-lekaldeak, ARGIA'zein beste edozein euskaldun oŕi onen alde, al daben era gustietara beti jokatu bear dabe.

BASAGOITI

ARGI DONEA

Alta Santuak bedeinkatutako Eliz-liburu bikaña

Saneuŕi edo prezioak:	Peseta
UŔEZKO EŔTZAK.....	7,50
CHAGRIN-azal bikaña ta uŕezko eŕtzak, bere estalkiaz..............	14,50

Eskatu ARGIA'ra eta ARGIA'ren ordezkariei.

EUSKAL-EGUNEROKOA

Txartel au ebaki, bete (nai eztezuna afasto batez beztu) ta biali zazu zuzenbide ontara:

ARGIA. Garibai, 28. San Sebastián.

.... (Izen-abizenak)

.... (Zuzenbidea, zeatz)

Euskal-egunkariko ARPIDEA (suskrizioa) agintzen det.

Euna pesetako .... (zenbat) AKZIO artuko ditut.

Euskal-egunkariari eusteko .... peseta emango ditut.

Alboan dijoan iragarkia (anuntzioa) emango nuke.

(Saneuŕia edo prezioa gero alkar-artzekoan).

Baizendu: (firma jaŕi).

Dirutza-Gaiak

Erbesteko diruaren dardaŕak

ATZO BILBO'N

	Lengoa	Il'zlan	Orduean	Ixterakoan
Prankoak..	27'70	27'70	27'65	27'60
Librak.....	34'30	34'27	34'25	34'25
Dolaŕak...	7'08	7'06	7'055	7'055

«Banco de España»-ren irabazi bañakela

Uztailla'ren 1'ean ordainduko du'e azioai aurten dagokiena, ta itxuraz ez da lengo urtean jasotakoa baño gutxigo izango, izateko'an ere geigo baizik.

Azkeneko kontu-agerkaiak dionez, lengo urteko garai berean baño bost milloi geigo irabazi dira, ta Uztailla'n gutxitu litezken kezkarik ez daukate.

Estaduak ere zeozer jasotzen duelako ezpalitz, lengo urtean baño azioko bi duro gelago banatuko omen lituzteke, baña zati ura kentzen zaiola duro batetik gora ez dute azioko askorik emango, noski.

Lekalakin gertatu daña

Lengoan esan genua bezela Lerizal Paperak (Esplosiboak) sento daude, ta etzaltezte paper oien jabe zeratenok laritu, itxurazestropozoka badabiltza ere. Ori «El Economista»k gur[...] iritzia indartuaz diona: «Dirudinez, gertatu danak ez du paperakin berez zer ikusirik, salerosketa kontua izenda guzia: saltzaile geiegi sartu da Bolsatan ta paperak bera egin bear. Lepezeraño, dezaketen baño aurrerago sartuta dauden salerosleren batzuek laritasun bizian arkitu dira nunbait, eta al zuten bezela, nolanai, galduan bota dituzte paper oiek, beren saneuria jetxi eraziaz». Besterik ez

Zuzenbidea ufuldazko: SARASOLA • VILLAFRANCA DE ORIA

Sarasola'tar Juan M. Semeak

Uŕutizkiña: 18 ISASONDO (Gipuzkoa)

AROBI AUNDIETAKO ARBEL LANTEGIAK

Gaur-egunean izan litezken ankal edo makinarik beŕi ta egokienakin lan bikañak egiten dira Arbel (pizaŕa) oŕetarikoz: [illegible]

Ludiko eŕi guzietarako — Edozein eratako lanak

TXIMIST-INDAR, UGEL (KORDEL) ETA IZKILUTEGI EDO ARMERI TRESNAK UGARI

SANEURI MERKEAK

Antziñako ZANONI etxea

Mayor, 4. — (Ayuntamentu auŕean). — TOLOSA

Nueva Sastrería

Olano'ren etxea

ALDAMAR, 30.—URUTIZKIÑA 13682

Traje merkia ikan nai badezu, zuaz etxe oŕetara, 60 pesetatik gora arkituko dituzu.

Iragarki (anuntzio) merkeak

Zernai erosi, zernai saldu, zernai eskuratu bear, zernai galdu dezula? Ipiñi zazu emenixe ta eztezuke damu. Ona emen:

ZENBATEAN

Amabost (15) itz arteraño................... *Iru eŕeal (0,75)*

Amabostetik gorako itzak......... *Txakur aundi bana (0,10)*

Galdelariei guk zure beŕi ematekotan......... *Bi eŕeal (0,50)*

Zer saldu nai nuke:

BIZIKLETA: Urte betean ibilia. Beste amaŕean ibiltzeko lotsik ez. Ongi zaitua. Merke.—«Ankaluze», Ondaŕibi kalea, 22. Donosti.

ERBI-ZAKUŔA: Jatoŕa. Ongi irakutsia. Amalau urte t'erdi izatea beste akatsik ez.—«Baxurde», Laŕamendi kalea. Tolosa.

«FIAT» edeŕa, 509'koa. lau lagunentzako, «torpedo» era.—Egunarian galde.

AXULAR'en «Geroko Gero». Ongi ordainduko nuke.—ARGIA, Garibai, 28, Donostia.

APOPILOAK: Kuotako soldautza-mutilak eta, jaten ugari, lo lasai. Merkelenio oneko etxekoandrea.—Mañaxi. Principe, 25. Donostia.

AUR-ZAIA: Emezortzi bat urteduna Kalean umeai euskeraz egiten lotsatuko eztana. Zudurmendi etxeko espada, obe.—San Prantzisko, 20. Tolosa.

NESKAMEA: Igandero jai. Ilei o zazoi duro. Sukaldetan zerbait dakiana.—«Muilitzar», Orape, 345. Zarautz.

Zer galdu dedan:

SUDUR-ZAPIA: zuri-urdiña bera. Korapilloz eutsita lau duro ta iru txakur txiki dauzka. Eskupeko dexentea.—«Anka-naŕas». Txirio kale. Eibar.

Nork bere lana eskeŕi:

NESKATX EGOKIA: Etxe aundik nexka-mutikoen zaitzaie nai nuke Euskeraz, prantzesez ta alemanez dakit. Iuŕibide, 28, 4'g. Bilbo.

JOSTUNA nazu taluzkoa, merkea, akaŕa. Etoŕi ta ikus.—«Tximajario» Naŕika, Donostia.

Salgai:

BASEŔI EDEŔA: Bizkai erdian: Lu zabal, gaztañadi eder, sagasti gazteak.—Egunkarian galde.

ATXUR, ITAI, AIZKORA, eta burnizko edozein beste tresna. On, merke. Sartu ta ikus.—«Burni Etxe», Gran Via 100, Bilbo.

RESTAURANT RECONDO

IRUN

PAAWO NURMI

1.500 metrotik asi-ta 15 kilometro bitarteko markarik onenak berak jaŕiak dira. Bost kilometro beti 15 minutu azpitik egiten ditu, baita bakaŕik dabilenean ere: baño beti erlojua aldean omen du, baita bešte askorekin danean ere. Bost kilometro 14 miñutu eta 28 sengudotan egin zituan.

—Aurki dijoaz «puntaz» jokatzera Sebila eŕi aundira 29 euskaldun mutil. ¡Zintzo ibili!

Gure palanka joku eder eta bikañaren erakusketa bat au Agoŕilerako antolatzen omen dabiltz batzuen-batzuek. Aspaldi onetan gure palanka onen beŕiak jakinerazi bear genien beste eŕiei, baño ez gera nunbait gu ortarakoak. Ainbeste jolas aŕotz artu ditugu, eta etxean genduzkan obeak baztertu egin dizkigute. Betor lenbait-len palanka zaaŕa! Orain arte agertu zaigun beste jaurtiketa guziak baño edeŕagoa zera-ta!

Dr. V. Lacarelle'ren Ortz-agin Sendakintza (Clinica Dental)

CHICAGO, PARIS eta MADRID, eta J. WILLIAM LACARELLE (SEMEA)-ren IKASTETXEKO ORTZALARIA (DENTISTA)

Paris'ko Sendalari.—Jakintza'ko Ortzlari-Sendalaria.—Madrid'ko Ikastetxe Nagusiko Ortzlaria.—Paris'ko Ortzlari.—Ikastetxeko Agiri.—Diplomaduna.—España'Ortzlari-Bazkun'eko Bazkide ordezkaria.—Lateŕi-arteko (Internacional) Ortzlari-Elkarteko Bazkidea

Etxaide kalea, 7, 1.° Uŕutizkiña, 1-15-41. DONOSTIA

Ortz-agiñetako sendabide beŕienak. — Aoko gaxotasun guzien sendaketa. — Era guzietako ortz-agin sendakuntzak.—Sendakintza gelak, jakintzaren auŕerapen guziekin eratuak. España'ko agerkai edo titulo'dun ortzlari egokien ardurapean.

Era guzietako lanak egin eta berala amaitu ditzakeen tresna beŕidun.—Rayos X.—Vacun-sendabidea (Vacunoterapia). — Berezitasuna, zubi, troskaki edo porcelana ta ortodonzian

ALDI MERKEA ORDU BEREZIETAN

Eguneroko orduak: 8'etatik 1'etara eta 2'etatik 7'etara

BANCO GUIPUZCOANO

JABIEN ARTEKO DIRUTZA: 25 MILOI PESETA

ORDEZKARIAK: Azkoiti'n, Azpeiti'n Bergara'n, Bilabona'n, Bilafranka'n, Deba'n, Eibar'en, Elgoibar'en, Eŕenderi'n, Irun'en, Mondragon'en, Oñati'n, Oyarzun'en, Pasai'n, Tolosa'n, Zarautz'en, Zestoa'n, Zumaya'n eta Zumaŕaga'n.

Euneko 2,50'an gordetako diruai, nai danean ateratzeko eran, bai pesetetan, bai frankotan ta bai ingeles esterlinetan.—Euneko 3'an, zortzi egun auŕetik iragaŕi edo abisua ematekoan.—Noranaiko diru-artzeko idazki edo kartak. Diru-bialketa, Diru-gordeketa, Diru-etxe arteko aginketa.—Aldi jakiñerako diru-jartzea: iru ilabeterako, euneko 3,50: sei ilabeterako, 4; urtebete naiz geiagorako, 4,50.—Zerbaitxo emanda guziz kutxa gogoŕetan, gorde litezke balio aundiko pixiak, bai ajol aundiko paperak, bai diru-txartelak, abar eta abar.—Zernaiko diru artu-emanak, aldeketak, erosketak ero pordeketak.—Ordu egokiak: Goizeko 9 ta 1/2'etatik ordu 1'arte; aŕatsaldeko 3 ta 1/2'etatik 5'ak arte.

Alejandro Orbegozo

ALPARGETA-OLA ta YUTE PLANTILAK

Emparan, 24.—Uŕutizkiña, 109

AZPEITIA (GIPUZKOA)